

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Indbydelsesskrift

til

de offentlige Examina

i

Nykjöbing Cathedralskole

i

Juli 1868.

Indhold: Adjunkt M. Wittrup, Bidrag til Nykjöbing Cathedralskoles Historie.
Dr. C. Paludan-Müller, Skoleefterretninger.

Nykjöbing.

Trykt i V. Laubs Enkes Officin.

Inhaltsverzeichnis

III

de öffentliche Examina

der Theologie (atheseologische)

Jul 1868

Erstausgabe: Johann M. Wittig, Bonn in Wittig'scher Buchhandlung
viertes Heft
Dr. C. Pöhlchen-Müller, Krefeldverlag

Verlag

Verlag: V. Louis Bonn, Bonn

Bidrag

til

Nykjøbing Kathedralskoles Historie

ved

M. Wittrup,

Adjunkt og Skolens Regnskabsfører.

3die Hefte.

Skolens Kapitaler.

Dronningernes Legater.

Grundlaget for Skolens Kapitalformue er en Gave fra 1629 af Enkedronning Sophie, 3000 Rd. in specie 3: hele, klingende Rigsdalere paa 2 Lod 14-lødig Sølvs, af hvilke hver siden 16de Novbr. 1619 deelt i 96 Skilling*). Denne Daler er den gamle Joachimsdaler, der var lidt bedre end de ved Frd. 2den Januar 1776 og 29de Februar 1788 indførte danske og slesvigholsteenske Speciesdalere til $9\frac{1}{4}$ paa Marken fin, altsaa ogsaa lidt bedre end Dobbeldaleren Rigsmønt, der er slaaet efter samme Møntfod.

Den gamle Rigsdaler deelt i Begyndelsen af det 16de Aarhundrede i $2\frac{1}{2}$ Mark (40 Sk.) dansk, c. 1530 i 3 Mark**), og deelt derefter i Løbet af det 17de Aarhundrede i 74, 80, 84, tilsidst i 96 Skilling, eller 6 Mk. à 16 Sk. Denne Mønt var i indre Værdi bedre end Landets andre Sølvmonter, navnlig end Kronen, hvis største Stykker var den hele Krone, senere kaldet Dobbeltkronen, paa 8 Mark eller to Slettedaler, og den halve Krone, senere ligefrem kaldet Kronen, een Sletdaler eller 4 Mark***).

---

*) Arent Berntzen, Danmarks og Norges frugtbare Herlighed, S. 564.
E. Collin, om Rigsmønt og Courant, Bilag 4.

**) Jfr. Grevens Feide I, S. 403.

***) Jfr. Forordn. 4de Mai 1625. Collin, Rigsmønt og Courant, Bilag 9.

Denne Forskjel i Mønternes indre Værdi medførte, at der blev givet Opgeld paa Kroner, naar man indvexlede Rigsdaleren in specie for dem. 1652 betaltes saaledes Speciesdaleren med 6 Mk. 2 Sk. i Kroner*), og henimod Aarhundredets Slutning steg Opgelden endnu stærkere, saa at Chr. V i Frd. af 19de Febr. 1695 fastsatte som lovbestemt Lagie eller Opgeld 8 Skilling paa hver Rigsdaler in specie. Den, som havde forskrevet sig i Speciesdalere, kunde fra nu af betale sin Gjæld med 1 Rd. 8 Sk. i Kroner for hver Speciesdaler.

De mindre Møntsorter af ringere indre Værdi, Courantmønten, traadte i det 18de Aarhundrede i et lignende Forhold til den større Møntsort Kronen, som denne til de gamle Speciesdalere, og der blev derfor ogsaa Cours paa Kroner mod Courant, hvilket foranledigede flere Lovbestemmelser**), indtil Frd. af 23de Novbr. 1737 bestemte som fast Opgeld, at en Krone (o: det 17de Aarhundredes halve Krone, Sletdaleren, 4 Mk. = 64 Sk.) herefter skulde gjælde 68 Skilling Courant, $\frac{1}{2}$ Krone 34 Skilling Courant, 1 Kronmark 17 Skilling Courant.

Forandringer ved Rentefoden har havt adskillig Ind-

---

*) Arent Berntzen, anf. St., S. 564. Ved Møntforordn. 10de October 1629 forbødes det at udgive en Rigsdaler for mere end 6 Mk., men i Forordn. 10de Decbr. 1647 befalede det, at den skulde gjælde »6 Mk. $\frac{1}{2}$ (?) i Mynt«. Collin, Rigsmønt og Courant, Bilag 12 og 13.

**) Frd. 26de April 1701: Ingen maa tage højere Opgeld af Kroner end 1 Rd. af 100; Frd. 23de Juni 1718: Opgeld af Kroner 4 Rd. af 100; Frd. 27de Marts 1719: Lagien af Specier og Kroner gives fri efter Cours; 27de Novbr. 1722: 10 pCt. Opgeld, naar Panteforskrivninger, der lyde paa Kroner, betales i klingende Courantmønt. Ligeledes bestemtes ved Frd. 29de Febr. 1788 hvilke Møntsorter der vare at betragte som grov Courant.

flydelse med Hensyn til Værdien af Skolens Kapitaler. I det 17de Aarhundrede var 6 Procent den almindelige Rente, indtil Frd. af 19de Febr. 1695 bestemte den lovlige Rente til 5 Procent. Da Renten imidlertid gik ned i den daglige Omsætning, tillod Frd. af 17de Marts 1751, at naar offentlige Midler ikke kunde anbringes sikkert til 5 %, maatte de udsættes til 4 %, og endelig bestemmer Frd. af 13de Febr. 1767, at der ikke maa tages høiere Rente end 4 % af Penge, som udsættes paa aarlig Rente. Under Struensee ophævedes denne Bestemmelse vel for en kort Tid ved Frd. af 23de Jan. 1771; men Frd. af 12te Novbr. 1772 vendte atter tilbage til 4 %.

Dronning Sophies Fundats af 2den Juli 1629*) siger, at Giverinden skjænker til Nykjøbing Skole 180 Rd. aarlig, som Renterne af 3000 Rigsdaler in specie, hvilke nu strax ere erlagte i rede Penge og udsatte paa Rente. Den aarlige Rente skal deles i 3 lige Dele, saa at Rektor faaer 60 Rd. foruden hvad han ellers nyder af Skolen, Hørerer 60 Rd., og en tredie Hører, som nu skal ansættes, ligeledes 60 Rd. Amtmanden paa Falster, Biskoppen i Fyens Stift, Præsten, Borgermesteren og Raadet i Nykjøbing indsættes til Fundatsens Executorer.

Denne Fundats maa strax være bragt til Udførelse og en Tidlang er Renten rigtig bleven svaret til Skolens Rektor og Hørerne. Uforsvarlig Bestyrelse af nogle af Lehnsmændene, navnlig Just Pappenheim og Fredr. Barnewitz, bragte imidlertid senere Legatkapitalen tilligemed en Kapital af Hospitalets paa 8000 Rd. i Fare for at gaae tabt. Dette sees f. Ex. af en Indstilling fra Sognepræsten (Jes

*) I Skolens Fundatsbog, S. 1. De dronninglige Legaters Regnskabsbog (Dr. L.), fol. 2. Hofmans Fundatser, Tome VI, Løll.-F. I, S. 159.

Jessen) samt Hospitals- og Skoleforstanderne i Nykjøbing til Fredr. III af 1ste Febr. 1661, hvori Lehnsmanden Palle Rosenkrands's gode Bestyrelse deraf fremhæves, og at Renten indtil 1646 var rigtig svaret og Kapitalen sikker, medens der klages over, at i Just v. Pappenheims Tid bleve Gjældsbrevene forvekslede med en Stehn Beckkes »Haandskrift« paa 2500 Rd. og Jochim Beckkes paa 5500 Rd., og da hverken Renten blev erlagt eller Kapitalen efter Opsigelse udbetalt, blev «Forloveren» Christian Friis paa Tiim tilholdt at betale, og at Skolen og Hospitalet efter lang og kostbar Proces endelig fik Udlæg i noget langt bortliggende Gods i Jylland i Vendsyssel, hvilket ikke engang i den bedste Tid kunde forrente Kapitalen*).

Følgen af disse Klager var, at de følgende Lehnsmænd, Offe Skade og Christopher Lindenow, fik Paalæg om at henholde sig til Just Pappenheims Enke, Regisse Urne, og Fredr. Barnewitz's Enke, Ida Grubbe, om Skadeserstatning for Skolen og Hospitalet, og Dommen faldt saaledes, at Regisse Urne og Ida Grubbe skulde betale Skolen i rede Penge hver Halvdelen, og til Erstatning tage til sig det Gods, der tilforn var udlagt til Betaling; en Kommission blev nedsat til at gjøre Afregning mellem dem. (Den Skade, Skolen og Hospitalet havde lidt i Løbet af disse Aar, blev anslaaet af Hospitalsforstander Laurits Jensen til 16,799 Rd.)**) I god Overeensstemmelse med denne Dom er derfor en Obligation til Skolen af 11te Juni 1676, udstedt af Christian Bülow til Rugbjerggaard, hvorved han

*) Engelstoft: Universitets- og Skoleannaler, f. 1811, I, 201 ff. Geheimearkiv: Fynske og Smaal. Tegnelser Nr. 9, f. 14 b.

**) Geheimearkiv: Fynske og Smaalandske Tegnelser Nr. 8 f. 16, 17, 93, 127 b., Nr. 9 f. 30, 106 b., 116 b., Nr. 11 f. 89 b. Fynske og Smaal. Samlinger, f. 1661.

overtager 1500 Rd. (1625 Rd. i Kroner) in specie af Dronning Sophies Legat til 6 ½, som hans Moder, Fru Ida Grubbe (Barnewitz's Enke), var skyldig til Skolen, og for hvilken en Deel Bøndergods paa Lolland pantsættes*), ligesom det vistnok ogsaa er i Sammenhæng dermed, naar der af Skoledirektionen bliver gjort Indførsel ved 3 sjællandske Kirker for den anden Halvdeel af Legatkapitalen, som Fru Regisse Urne var bleven idømt at tilsvare, hos Fru Anne Elisabeth Lindenow, Enke efter Axel Urne til Bekkeskov, hos hvem den havde staaet paa Renter**).

Den hele Kapital blev dog heldig reddet for Skolen, og ved Aarhundredets Slutning indestod den med Halvdelen hos Stiftamtmand Henning Ulrich Lützwow til Søholt og Bispensø paa Lolland (Obligat. af 11te Juli 1697***), og i Kongens Kasse, hvori den Halvpart, der før havde staaet i Rugbjerggaards Gods, var bleven indbetalt, hvorfor Christian V under 11te Juni 1699 udstedte en Obligation. 1705 blev imidlertid denne Deel opsagt af Rentekammeret til Udbetaling. Renten var da 5 ½, og Kapitalen havde saaledes tabt i indre Værdi ved, at Renten blev nedsat til 150 Rd., men vandt paa den anden Side ved Coursen paa Specier, saa at den aarlig var 162 Rd. 3 Mk. i Kroner.

Ved Fundats af 28de August 1680 stiftede Dronning Sophie Amalie, der i sin Enkestand havde Nykjøbing Slot med Falster til Livgeding, et betydeligt Legat til Skolens Bedste.

Først gav Dronningen i rede Penge 5045 Rd. og i

*) Dr. L., fol. 9.

**) Geheimearkiv: Fynske og Smaal. Tegnelser Nr. 11 f. 89 b., 198 b. o. fl.

***) Dr. L., f. 13.

en hende tilhørende Obligation 2955 Rd., altsaa ialt 8000 Rd., som det sees af det Følgende, i Kroner. De skulde udsættes til 5 % og Renten, 400 Rd., fordeles saaledes, at Rektor aarlig fik 40 Rd., Konrektor og Subrektor*) hver 25 Rd., og nederste Lectiehører, der tillige var Klokker i Byen, 10 Rd.; en ny Lærer med Numer som 4de Lærer over Klokkeren skulde ansættes til at undervise Disciplene i Skrivning og Regning og nyde af Legatets Rente 100 Rd.***) Til Lærerne skulde altsaa uddeles de 200 Rd. Resten bestemtes til at forskaffe 8 Disciple fri Kost Middag og Aften***) eller til Kostpenge med 25 Rd. til hver.

Dernæst bestemte Dronningen, at 1000 Rd., som hun aarlig havde at oppebære af Maribo Amt og som forfaldt til Udbetaling den 1ste Mai 1681 og 1ste Mai 1682, skulde tilfalde Skolen, om hun levede saa længe. Renten af disse 2000 Rd. bestemtes til Klæder og Skolebøger for de 8 Disciple, som nøde Kosten eller fik Kostpengene, og for at dette strax kunde begynde, skjænkede Dronningen des-

*) Disse Benævnelser havde Lærerne iøvrigt ikke her ved Skolen, men kaldtes 3die Lectiehører, 2den Lectiehører og nederste Lectiehører.

**) Denne kloge Dame havde en for sin Tid ikke almindelig Sands for Nyttens af Realunderviisning i Skolen, idet det angaaende Ansættelsen af Skrive- og Regnemesteren hedder: »Dasz der Dähnisch und Teutschen Sprachkunde bey hiesiger Schule forthin allezeit seyn und gehalten werden soll, . . . von welchem die Jugend wohl Schreiben und Rechnen, auch die so künftigt bey Kauffleuten sich zu begeben gedächten, oder sonst dazu beliebigen tragen, das Buchhalten zugleich gewissermaszen erlernen können . . . .«

***) »Bey dem Vorsteher hiesigen Hospitals oder bey wehm man es künftigt vor solchen Knaben best befinden kan, in die Kost bedungen werden, damit Sie Mittlags und Abends zu rechter Zeit an Essen und Trinken bey dem die freie Speisung, so dasz sie darüber nicht zu klagen . . . .«

uden de hende tilkommende Renter til 11te Decbr. 1680 af den Obligation, hun havde givet Skolen, dog saaledes, at 100 Rd. af disse Renter erlagdes til Byens Kirke for at indrette Kirkegangen bag Skolerummet til et Lokale for Regne- og Skriveunderviisningen, afsondret fra den øvrige Underviisningsleilighed.

Endelig lovede Dronningen, at hvad der efter 1ste Mai 1682 endnu tilkom hende af Oppebørselen fra Maribo Amt, skulde tilfalde Nykjøbing Kirke, Skole og Hospital, hver med en Trediedeel, der skulde kapitaliseres; Renten for Kirkens Part skulde gives til Sognepræstens og Kapellanens Enker, eller, dersom ingen saadanne vare, til begge Præsterne selv, saaledes at Sognepræsten nød to, Kapellanen een Trediedeel; Skolens Renter af dens Trediedeel skulde uddeles til andre Disciple, at disse muligt kunde komme til at nyde samme Beneficier som de førstnævnte Otte. Hospitalets Trediepart skulde endelig komme Lemmerne tilgode.

Til Fundatsens Executorer bestemtes Amtmanden, Viceamtmanden i Nykjøbing Amt, Superintendenten i Fyens Stift, Præsten, Borgermester og Raad i Nykjøbing, samt Amtskriveren, Ride- og Hausfogeden ved Nykjøbing Amt og Slot. Executorerne havde at sørge for, at Pengene udsattes til 5 %, saaledes, at Skolen fra 11te Decbr. 1680 »af den nu forhaandenværende Kapital, og fremdeles, om Gud vil at mere indkommer«, oppebærer Renterne, og alle tre Parter, Kirken, Skolen og Hospitalet, faae, hvad der tilkommer dem.

Det varede imidlertid temmelig længe, inden Skolen virkelig kom til at nyde Godt af dette Legat, der aldrig fuldstændigt blev saa stort, som det skulde være efter Fundatsen. Allerede Giverinden selv gjorde en Forandring

med Pengene, idet hun for 5000 Rd. af Kapitalen, hvilke hun optog som Laan til sin Søn, Prinds Georg, udstedte en Obligation, dat. Augustenborg 11te Juni 1684, med Pant i det hende tilhørende Fuglsangs Gods i Lolland. Det er imidlertid tvivlsomt, om hun virkelig har hævet den hele Sum, da Obligationen har følgende Paategning: »Auf diese Obligation habe ich nach Ihr Excell. Hrn. v. Plessen Vollmacht, dat. Copenhagen d. 14 Jan. 1685 empfangen an hiesigen Cronen 3,400 Reichsthaler. Nicöping den 19 Januar 1685. A. Schumacher.«

Det er desuden af Skolens Regnskaber klart, at den Deel af Dronning Sophie Amalies Gave, der senere inde stod i Fuglsang, ikke var 5000 Rd., men kun, som i Paa- teeningen anført, 3,400 Rd.

Skolen nød imidlertid i nogle Aar Intet af Legatet. Rektor Høyelse siger saaledes i Regnskabet for 1685*): »Den kongelige Fru Moders, høilovelig Ihukommelse (Sophie Amalie, † 20de Febr. 1685), Donativ renter Skolen heller Intet.« I Regnskabet for 1686 hedder det**): »Af den høiselig kongelige Fru Moders Donativ heller Intet endnu indkommet. Gud hjælpe vel!«, og for 1687—88: »Af Stipendii Ameliani Renter for dette Aar er mig heller Intet blevet leveret endnu.«

Formodentlig har denne Standsning hængt sammen med Opgjørelsen af Skiftet efter Dronningen og Ordningen af hendes Livgedings Overgang til Kronen***). Den Kom-

*) Skoleb. II, f. 113.

***) Skoleb. II, f. 117 (upagineret).

***) I en Anm. til Regnskabet fra 11te Juni 1700 til 11te Juni 1701 taler Raadmand Stæhrs Enke om, at hendes Mand har i de første 5 Aar af hans Regnskabstid ført mange Processer paa Skolens Vegne. Dette hænger formodentlig sammen med Realisationen af Legatet (Dr. L., f. 28).

mission, som da i Aarene 1685—88 ordnede Forholdene paa Falster og Lolland*), har vel ogsaa havt med denne Sag at gjøre.

Inden Aarhundredets Slutning var dog Legatets Ordning tilendebragt. Af dets Kapital indestod da ifølge to Obligationer af 11te Juni 1689**) i Kongens Kasse 3000 Rd. til 6 ½***), der anvistes paa Falsters Amtstue af Nørre Lade- gaards Indtægter.

Stiftamtmanden Henning Ulrich Lützwow til Søholt havde efter Revers af 17de Juli 1693 af samme Legat 600 Rd. og ifølge den ovenfor†) omtalte Obligation for Halvparten af Dronning Sophies Gave endnu desuden 1700 Rd. af Sophie Amalies Legat med Pant i det ham tilhørende Gods Bispensø (nu Ulriksdal) paa Lolland.

Noget af Legatkapitalen maa Skolen snart have kunnet raade over; thi 1685 havde dens Inspectører af den ud- laant 100 Rd. til 5 ½ til Organisten Hans Roy i Nykjøbing ††), og fra 1697, da Regnskaberne over de dronninglige Do- nationer begynde, var Alt bragt i den Orden, hvori det senere blev. Men det viser sig da ogsaa, at der maa være foregaaet en nærmere Regulering af Legatets Stør- relse og dermed tillige en Modification af Fundatsen. Thi Skolen fik kun 8800 Rd. i Kroner, af hvilke de 8000 Rd. betragtedes som den Sum, der oprindelig var skjænket Skolen, og hvis Renter efter Fundatsens 1ste Afdeling deelttes i to lige Dele imellem Lærerne og de otte Disciple, med 200 Rd. paa hver Part. Af de 2000 Rd.

*) S. 1ste Hefte i Program 1866, S. 26.

**) Dr. L., f. 11.

***) Denne Rente nedsattes ved Forordn. af 19de Febr. 1695 til 5 ½.

†) S. S. 7.

††) Obligat., dat. 11te Juni 1685. Dr. L.

og de eventuelle øvrige Indtægter fra Maribo ere i det Høieste kun de 800 Rd. komne Legatarierne tilgode, dersom ellers disse Penge hidrøre derfra, hvilket er sandsynligt, eftersom Kirkebetjentene og Hospitalet have faaet Andeel i Renterne af denne Sum, vel ikke efter Fundatsen lige med Skolen, men dog indbyrdes lige og med Deling af Kirkebetjentenes Part efter det fundatsmæssige Forhold; men Fundatsens 2den Afdeling, den Sum, der bestemtes til Disciples Klæder og Bøger, er aldrig kommen til Virkelighed.

Legatets Renter deelttes saaledes, at Skolen foruden de 400 Rd. endnu havde aarlig 16 Rd. 4 Mk., dens Andeel af Renten af de 800 Rd.; Hospitalet fik aarlig 11 Rd. 4 Mk., Kirkebetjentene ligesaameget, hvoraf Sognepræsten de 7 Rd. 4 Mk. 10 $\frac{3}{4}$ Sk., Kapellanen 3 Rd. 5 Mk. 5 $\frac{3}{4}$ Sk. Kapitaliseres disse Renter, viser det sig, at man ved Legatets endelige Regulering har bestemt, at Skolen forlods skulde nyde Renten af Grundkapitalen . . . 8000 Rd. » Mk. og desuden af . . . . . 333 — 2 — Hospitalet af . . . . . 233 — 2 — Sognepræsten af . . . . . 155 — 3 — Kapellanen af . . . . . 77 — 5 —

Saaledes vedblev Ordningen, der maa have faaet kongelig Stadfæstelse, skjøndt en saadan ikke direkte kan paavises.

Legatet blev betragtet som tilhørende Skolen; under Stiftamtmandens og Biskoppens Styrelse førtes Regnskab særskilt for begge de dronninglige Legater i Begyndelsen, o: fra 1697, da det sammenhængende Regnskab først begyndte, af Raadmand Hans Jørgensen Stæhr indtil 1701, derefter af Hospitalsforstanderen Niels Pedersen indtil 1704 incl., saa Kirkekassereren, siden Borgermester Jes Taysen Tilsen indtil 1719, med Undtagelse af 1707, da Amtsforvalteren F. Tidemand aflagde Regnskabet, og

endelig til 1748 af Provsten Frederik Flindt. Fra dette Aar af have Skolens Rektorer bestyret Legaterne og aflagt Regnskab, først Mag. P. Joensen, derpaa fra 1757 F. Monrad indtil 1781, 1781—82 C. D. Kruse paa den forflyttede Prof. Smiths Vegne, og fra 1782—83 indtil Reformen 1806 Mag. Bastholm.

Blandt andre Følger af, at Legatets Bestyrelse gik over til Skolens Rektor, var ogsaa den, at hvad der tilkom Hospitalet og Kirkebetjentene deraf snart antog Karakteren af en aarlig Afgift af Skolens Kasse, saaledes som det endnu finder Sted.

De Summer, der indestode i Kongens Kasse, bleve opsagte af Rentekammeret 1705 og udsattes, efterat Direktørerne forgjæves havde ladet dem udbyde til Lands-ting og efterat Pengene havde henligget tildeels frugtesløse i nogen Tid, endelig hos Stiftamtmanden H. U. Lützwow; denne blev nu efter Revers af 17de Juli 1693, Obligation af 11te Juli 1697 og fire Obligationer af 11te Juli 1706 de dronninglige Legaters Debitor for 11,950 Rd.*), saa at Legatets hele Kapital nu stod hos ham paa de 100 Rd. nær, der oprindeligt vare laante til Organisten Hans Roy.

Dersom man havde opsparet og udsat de 16 Rd. 4 Mk., hvormed Sophie Amalies Legats Renter aarlig overstege Udgiften, vilde Kapitalen være voxet regelmæssigt, om end langsomt. Dette skete derimod ikke. Ved den første Regnskabsførers, Raadmand Stæhrs, Død bevilgede man Enken den tilstedeværende Beholdning, 61 Rd. 1 Sk., som Erstatning for hendes Mands Udlæg og Uleilighed; derefter bleve de 16 Rd. 4 Mk. i nogle Aar givne 2den Lectiehører, der tillige var Skolens Kantor, for at holde Skolens

---

*) Dr. L., fol. 39 ff., 47 ff.

musikalske Instrumenter vedlige, og da Direktørerne (Stiftamtmand og Biskop) ved Decisionen af Regnskabet til 11te Juni 1713 modsatte sig dette som ikke hjemlet i Fundatsen, hvorefter Overskuddet indtil 5te Juli 1719 voxede til 100 Rd., blev vel denne Sum kapitaliseret som et Tillæg til Grundkapitalen, men det bestemtes tillige, at Renterne af disse 100 Rd. skulde tilligemed det aarlige Overskud leveres til Rektor for at anvendes til Kost eller Stipendier for andre Disciple end de 8 egentlige Stipendiater. Legaterne kom derved til at savne en Reservefond.

Saalænge Kapitalerne stode hos Lützow, svaredes Renten ordentlig; efter hans Død (1722 eller 23) beholdt hans Enke dem i nogle Aar uforandret, men 1728 opsagde hun Obligationen af 11te Juli 1697 (1500 Rd. in sp. og 1700 Rd. Kroner) og udbetalte denne Kapital først med Specieslagien 125 Rd., dernæst af Kronlagien à 4 $\frac{1}{2}$ (formentlig efter daværende Cours) af 3200 Rd. Kroner, 128 Rd., altsaa med 3453 Rd. Courant*). Ligeledes opsagde og udbetalte hun sin afdøde Mands Revers af 17de Juli 1693 med 600 Rd. Courant, men laante selv atter af denne Sum 453 Rd. Courant tilligemed 500 Rd. Courant af Hospitalets Midler. Af den ledige Kapital udlaaentes 2400 Rd. Courant til Justitsraad og Vicelandsdommer Landorph, 1200 Rd. Courant til Bærtel Wichmand, hvilken sidste Kapital senere ogsaa gik over til Landorph efter Obligation af 9de Juni 1734. Legatkapitalerne stode nu

---

*) Denne Beregning af Opgeld fra Species til Kroner og desuden fra Kronekapitalen til Courant, ialt $8\frac{1}{2} + 4 = 12\frac{1}{2}$ pCt. af Specieskapitalen, er ikke iagttaget ved alle senere Omsætninger, saa at man flere Gange har regnet de ved Forordn. 19de Febr. 1695 fastsatte 8 pCt. Opgeld for at gjælde ogsaa mellem Species og Courant.

saaledes: hos Fru Lützwow indtil hendes Død (1731 eller 32?) og derefter hos Oberstlieutenant Lützwow: 8025 Rd. Kroner og 453 Rd. Courant; hos Landorph 3600 Rd. Courant; hos Henning Olsen (oprindelig hos Hans Roy) 100 Rd. Courant*); endelig Incrementkapitalen 100 Rd. Den hele Kapital var saaledes nominelt voxet til 12,278 Rd. Kroner og Courant, Renten til 613 Rd. 3 Mk. 7 Sk. Courant, saa at der nu fremkom et nyt aarligt Overskud af 6 Rd. 2 Mk. 7 Sk., der dog heller ikke blev opsamlet, men i Forening med det gamle Overskud, 16 Rd. 4 Mk., og Renten af Incrementkapitalen, 5 Rd., ialt 28 Rd. 7 Sk., leveredes Rektor til Stipendier.

I Aaret 1736 maa Etatsraad og Amtmand Landorph (dette var han nu bleven) være bleven insolvent; thi Renten af de 3600 Rd., der indestode hos ham, udebleve; dog leed Skolen kun et Rentetab af 60 Rd., da Prindsesse Charlotte Amalie betalte Landorphs Rente af 2400 Rd., ja i Aaret 1737 udbetalte hun Kapitalen selv. Paa denne Kapital havde Legaterne havt et ringe Rentetab derved, at den af Prindsessen indfrie Sum ikke strax kunde udsættes paany**). Derimod fik Skolen i 3 Aar ingen

---

*) Denne Kapital var oprindelig 50 Rd. Kroner og kun 50 Rd. Smaamynt (Courant) og skulde saaledes nu have været 102 Rd. Courant. Da Kapitalen uden Udbetaling eller ny Obligation er gaet over fra den ene Ejer af Pantet til den anden, har man formodentlig snart tabt dette af Syne.

***) Legaterne fik ved Regnskabet af 11te Juni 1738 (Dr. L., fol. 81) af disse 2400 Rd. kun 37 Rd. 3 Mk. Rente, der manglede alt-saa 82 Rd. 3 Mk., men af dette Deficit erstattedes 59 Rd. 2 Mk. 9 Sk. med en Beholdning fra Skolens andre Stipendiemidler (Dr. L., fol. 81, jfr. med Skoleb. III, f. 335), hvilket iøvrigt ikke var andet end at tilbagegive de dronninglige Legater en ringe Deel af det Overskud, der fra dem i en Række Aar var afgivet

Renter af Landorpha anden Kapital, 1200 Rd.; men dette Deficit erstattedes i 1738, da Biskop Ramus overleverede dertil 180 Rd. som Renter af en Kapital, der var indsamlet til Skolebygningens Istandsættelse ved almindelig Kollekt*).

Landorpha Gjæld blev dog betalt til Legaterne saaledes, at Prindsesse Charlotte Amalie 1745 og 1746 atter skjænkede, deels af Arninge Tiende, deels af andre Midler, contant 369 Rd. 3 Mk. $2\frac{1}{2}$ Sk., og ved kgl. Reskript af 7de Marts 1749**) bestemtes, at der til Tabets fuldstændige Erstatning skulde anvendes Overskud af Skolens andre Midler. Som en Følge heraf afgaves 1749 af Skolen til de dronninglige Legater 100 Rd., i 1750 ligeledes 100 Rd. og det Overblevne af den omtalte Skolekollekt, 254 Rd. 2 Mk., hvortil 1751 kom 15 Rd. for en uvederhæftig Debtors Løsøre, saa at der nu ialt var betalt af Landorpha Gjæld 838 Rd. 5 Mk. $2\frac{1}{2}$ Sk.***) Endvidere henlagdes til de dronninglige Legater af Skolens Overskud fra Regnskabsaaret 1751 100 Rd., ifølge Direktionens Decision af 16de Juni 1752, hvilken Bestemmelse tilligemed en lignende af 7de Juli 1753†) er udført saaledes, at i 1754 var ialt 139 Rd. 5 Mk. 2 Sk. af forskellige smaa Overskud og Beholdninger, der deels tilhørte Skolen, deels selve de dronninglige Legater, lagte til de ovenfor anførte 838 Rd. 5 Mk. $2\frac{1}{2}$ Sk.††) Saaledes manglede der efter Regnskabets Afslutning 11te Septbr. 1754 ikkun 221 Rd. 1 Mk.

---

til Skolens andre Stipendiemidler. Det hele Rentetab paa de 2400 Rd. blev altsaa i dette Aar kun 23 Rd. 7 Sk.

*) Jfr. ovenfor anførte Sted i Dr. L. og Skoleb. III.

**) Skoleb. III, fol. 423.

***) Dr. L., f. 102, 104.

†) Skoleb. III, f. 456. Dr. L., f. 108.

††) Dr. L., f. 108, 112. Skoleb. III, f. 454 (o: 464).

12 Sk., og denne Rest blev endelig erstattet af Skolens Overskud i 11te Decbr. 1759*). Legaternes Kapital har saaledes intet Tab lidt ved Landorphs Insolvents**), og det Rentetab, der maatte blive Følgen af den successive Indbetaling af Afdrag, har dog langtfra været 60 Rd. aarlig (5 % af 1200 Rd.), dels fordi Afdragene snarest muligt udsattes paa Rente, dels ogsaa fordi Kongen 1740 til Erstatning for dette Tab gav en Kapital paa 170 Rd. 4 Mk. 12 Sk., som var opsamlet af Kippinge Blokpenge***). Saaledes kunde allerede 1750 atter de fundatsmæssige Lønninger og Stipendier uddeles.

Det er Prindsesse Charlotte Amalies Gavnildhed og Rektor P. Joensens udmærkede Styrelse af Skolens Økonomi†), som den har at takke for, at den ikke led noget Tab ved denne Leilighed.

Med Legatkapitalerne var i disse Aar foregaaet den Forandring, at Oberstlieutenant Lützow i Aaret 1743 udbetalte 2625 Rd. Kroner, som med Kronlagie, $6\frac{1}{4}$ % (164 Rd. 6 Sk.), udsattes til Forskjellige som 2789 Rd. Courant. Af Restkapitalen, som Lützow beholdt, 5525 Rd. Kroner, svarede han endnu i nogle Aar 5 % med Tillæg af Kronlagie††), altsaa ialt 293 Rd. 3 Mk. $1\frac{1}{2}$ Sk. Courant. Men

*) Dr. L., f. 121, 124. Skoleb. III, 490, 497, 511, 512, 520.

**) Saaledes som det anføres af Hofman i hans Fundatser, Tom. VI, Lollands Stift, p. 173.

***) Dr. L., Regnskabet til 11te Juni 1741, Regnskabet til 11te Juni 1743, f. 86.

†) Joensens Regnskabsførelse gaaer fra 1748—55. († 4de Marts 1757; Skoleb. III, f. 481.) Hans Regnskaber ere klare og nøiagtige og vandt ogsaa Dircktionens Anerkjendelse. Jfr. Skoleb. III, 422.

††) Regnskaberne have intet Spor til, at Fru Lützow har betalt Kronlagie af Renten af 8025 Rd., endskjøndt Kapitalen var Kroner.

Frdn. af 17de Marts 1751 tillod Bestyrerne af offentlige Midler at modtage 4 $\frac{1}{2}$ %, hvis de ikke kunde naae høiere Rente; Følgen deraf var, at Lützow fra 11te Decbr. 1755 kun svarede 4 $\frac{1}{2}$ Procent af den hos ham indestaaende Kapital*). 1759 udbetalte han Resten af sin Gjæld, 5525 Rd. med Kronlagie, med ialt 5870 Rd. Courant**).

Denne Kapital, i Forbindelse med nogle mindre, ialt 7511 Rd. 58 Sk., indsattes derefter i Kongens Kasse, hvor de bleve staaende indtil 11te Decbr. 1766, og anbragtes derpaa hos forskellige Private***).

Den hele Legatkapital blev nu taget under Eet, saaledes, at det ikke længere kan eftervises, fra hvilket af Legaterne de forskellige Obligationssummer hidrørte; den var nu gaet heelt over til Courant, og havde derved vundet ligesaameget i Størrelse, som den havde tabt i indre Værdi.

Dronning Sophies Gave var 3000 Rd. in specie, alt-
 saa efter Frdn. af 19de Febr. 1695: 3250 Rd. Kroner,
 Sophie Amalies Gave: 8800 —

---

ialt Kroner: 12,050 Rd.,

med hvilken Sum de ogsaa fra Regnskabsprotokollens Begyndelse stadig ere opførte. Summen skulde vel efter Frdn. 23de Novbr. 1737 udgjøre i Courant 12,803 Rd., men blev i Virkeligheden aldrig høiere end 12,745 Rd., saa at der synes tabt 58 Rd. Courant. Det maa imidlertid bemærkes, at de 600 Rd., som Lützow havde efter Revers af 17de Juli 1693, ved Udbetalingen 1728 (s. ovenfor S. 14)

Legaternes Bestyrelse synes først 1743 at have gjort Retten til Lagie paa Renten af en Kapital i Kroner gjældende, hvortil vel Forordn. af 23de Novbr. 1737 har givet Anledning.

*) Dr. L., fol. 115.

**) Dr. L., f. 126.

***) Dr. L., f. 148.

kun regnedes for Courant, fordi Møntsorten ikke var angivet i Reversen, samt at de ældre Omsætninger af Kroner til Courant ikke alle gave de ved Frd. 23de Novbr. 1737 løvbestedte $6\frac{1}{4}$ pCt. Opgeld, men kun den Lagie, der stemte med Coursen til den Tid, da Omsætningen skete, og man kan derfor ikke paastaae, at Kapitalerne i 1760 vare disse 58 Rd. mindre, end de burde være. Man kan derimod sige, at Alt da var i Orden og tilstede, hvad der skulde være; Renten, som den efter Rentefoden af 1695, modificeret ved Frdn. af 17de Marts 1751, kunde være; thi vel var efter Regnskabet til 11te Juni 1760 Renten kun 625 Rd. $8\frac{1}{2}$ Sk., eller rettere, naar derfra drages et medregnet Overskud fra forrige Aar, 4 Rd. 2 Mk. $2\frac{1}{2}$ Sk.: 620 Rd. 4 Mk. 6 Sk., istedetfor at den burde være 637 Rd. 1 Mk. 8 Sk.; men i de følgende Aar var den atter høiere, og nogen Forskjel blev der altid let, deels ved at indbetalte Kapitaler ikke strax kunde udsættes igjen, og deels fordi der af nogle Summer ikke længer svarede 5 %.

Renten var nu ikke alene tilstrækkelig til den fundatsmæssige Uddeling, men gav endog paany et aarligt Overskud, som man dog heller ikke nu anvendte til at opsamle en Reservefond, men derimod til at forhøie Lærernes Andeel af Dronning Sophies Legat, idet Direktørerne i Henhold til Rektor Monrads Indstilling af 22de Decbr. 1760 samtykkede i, at de tre Portioner atter skulde være de fulde 60 Rd. hver, eller med Specieslagie, saaledes som den da beregnedes, 65 Rd. Courant*).

*) Dr. L., f. 128. Vilde man virkelig gaae tilbage til Rentefoden, 6 %, og beregne Indtægten af Dronning Sophies 3000 Rd. til 180 Rd. in sp., burde man først regnet 8 Sk. af Daleren som Opgeld fra Specie til Krone, dernæst $6\frac{1}{4}$ pCt. fra Krone til Courant, men i Virkeligheden har man kun regnet Opgeld paa Specie til Courant for 8 Sk. pr. Daleren.

I Aar 1764 gik Legatkapitalen ned til 12,705 Rd. 8 Sk., fordi der tabtes 40 Rd. ved Realisation af et Pant, og 1781 formindskedes den endnu med 471 Rd. 3 Mk. 10 Sk., saa at den fra den Tid kun beløb sig til 12,233 Rd. 46 Sk. Dette sidste Tab hidrørte fra en Liqvidation med Skolens øvrige Midler ved Rektor Monrads Død. Dengang sad nemlig hans Bo inde med 471 Rd. 3 Mk. 10 Sk. af de dronninglige Legaters Kapital, hvilken Sum efterhaanden var udbetalt af Debitorer, men endnu ikke udsat paany*); til samme Tid havde Boet tilgode hos Skolen i det Hele 823 Rd. 3 Mk. 12 Sk.**), men sad inde med Oppebørseler til et Beløb af 151 Rd. 2 Mk. Boets hele Gjæld til Skolen og de dronninglige Legater var saaledes 622 Rd. 5 Mk. 10 Sk., hvilket afgjordes saaledes, at denne Sum afdroges i Boets Tilgodehavende, og at Skolen og ikke de dronninglige Legater erkjendte sig som dettes Debitor for Resten, 200 Rd. 4 Mk. 2 Sk., der skulde forrentes og efterhaanden afbetales af Skolens Midler***). Rektor Monrads Tilgodehavende var bestandig opført i Skolens, ikke i de dronninglige Legaters Regnskab; det var altsaa hiin, ikke disse, hans Tilgodehavende faldt til Last; men ved den anførte Liqvidation blev det dog tildeels disse Legater, der kom til at betale Boet, idet de maatte renoncere paa deres Fordring, 471 Rd. 3 Mk. 10 Sk., for at Skolen kunde befries for en Deel af sin Gjæld til det. Det var Uret af Skolen mod Legaterne, saalænge de vare og behandlede som en særegen Stiftelse. Skolen blev nu i Grunden med Føie Legaternes Debitor for de udlagte 471 Rd. 3 Mk. 10 Sk., men i Regnskaberne opføres siden den Tid Legatkapitalerne

*) Dr. L., f. 216.

***) Skoleb. III, f. 785.

***) Skoleb. III, f. 786.

kun med de 12,233 Rd. 46 Sk. lige indtil Slutningen af Bastholms Embedstid, da nogle indfrieede Kapitaler ikke strax udsattes igjen. Dog er ved de af Sognepræsten, Mag. Winther, forfattede Regnskaber over Bastholms sidste Aar, 1803—1806, Legatkapitalen beregnet som fuldstændig tilstede med den ovenanførte Sum, og det skjønnes ikke rettere, end at den virkelig var tilstede i Panteforskrivninger. Saaledes er de dronninglige Legaters Kapital siden 1806, da Masseforvaltning af Skolens hele Kapitalformue indførtes, gaaet ind i dennes Masse med 12,233 Rd. 46 Sk., hvortil, som anført, endnu bør regnes de for Skolen udlagte 471 Rd. 3 Mk. 10 Sk. Det er denne Sum, der burde været lagt til Grund ved Stipendiefondens Adskillelse fra Hovedfonden i 1835.

Men Tidernes Ugunst havde længe før Pengeomvæltningen i 1813 gjort Legatkapitalen mindre frugtbringende, end den fundatsmæssig skulde være. Rentefodens Nedsættelse ved Frd. 13de Februar 1767 bibragte den allerede et føleligt Tab i aarlig Indtægt, der blev endnu større ved $\frac{1}{4}$ pCt.-Afgiften ifølge Frd. af 14de Mai 1768 og Plakat af 27de August s. A. Vel hævede Renten sig noget efter Frd. af 30te November 1770, hvorved Quartprocentafgiften afskaffedes, og endnu mere ved Frd. 23de Januar 1771, der tilbagekaldte Frd. 13de Februar 1767, saa at Forholdet atter gik tilbage til Frd. 17de Marts 1751, der tillod Bestyrerne af offentlige Midler at betinge sig indtil 5 % og at nøies med 4 %. Men da efter Struensees Fald Frd. af 12te November 1772 atter tog Frd. af 23de Januar 1771 tilbage og satte Frd. af 13de Februar 1767 paany i Kraft, ligesom ogsaa Quartprocentafgiften indførtes paany (Frd. 17de Juni 1773), saa sank atter Legatkapitalernes Udbytte betydeligt.

Det synes alene at have været retfærdigt, at Tab af Indtægter fordeeltes lige paa alle dem, der nøde Godt af Legatet; men dette er ikke skeet, da Lærerne, Hospitalet og Præsterne vedbleve at oppebære deres Andeel, endog forhøiet med Opgelden paa Species og Kroner, længe efter at hele Kapitalen var gaaet over til Courant, medens de otte Stipendieportioner bleve mindre og mindre. Indtægten fordeeltes saaledes:

1. Rektor:

af Dronn. Sophies Legat Species 60 Rd., beregnede	=	65 Rd. Cour. » Mk. » Sk.,
af Sophie Amalies Legat Kroner 40 Rd.	=	42 — 3 — " -
		<hr/>
		Cour. 107 Rd. 3 Mk. » Sk.

2. Tredie Lectiehører:

af Dr. Sophies L. Sp. 60 Rd.	=	65 Rd. Cour. » Mk. » Sk.,
af Soph. Am. L. Kr. 25 Rd.	=	26 — 3 — 6 -
		<hr/>
		Cour. 91 Rd. 3 Mk. 6 Sk.

3. Anden Lectiehører:

af Dr. Sophies L. Sp. 60 Rd.	=	65 Rd. Cour. » Mk. » Sk.,
af Soph. Am. L. Kr. 25 Rd.	=	26 — 3 — 6 -
		<hr/>
		Cour. 91 Rd. 3 Mk. 6 Sk.

4. Skolens Regnelærer (af Sophie

Amalies Legat) . . . . . 100 Rd. *)

5. Nederste Lectiehører (lige-

ledes) Kroner 10 Rd. . = 10 Rd. 3 Mk. 12 Sk.

6. Til Hospitalet . . . . . 11 Rd. 4 Mk. **)

7. Begge Præster ell. deres Enker 11 Rd. 4 Mk.

*) Hvorfor denne Sum ikke ogsaa regnedes til Kroner = 106 Rd. 1 Mk. 8 Sk. Courant, indsees ikke.

**) Der svares nu kun 11 Rd. 60 Sk. Denne lille Forandring begynder første Gang i 1834, uden at der hverken i Hospitalets

Først hvad der blev tilovers, naar disse Udgifter forlods vare afholdte, uddeelttes som Stipendier til 8 Disciple, der altsaa fik høist forskjelligt i de forskjellige Aar.

Saaledes fik de 8 Stipendiater 1779 kun 17 Rd. 3 Mk. 12 $\frac{1}{6}$ Sk. hver, og for det Manglende blev der, som der tilføies, givet dem Refusion i andre af Skolens Indtægter. Fra 1780 — paa Grund af Rentens Nedsættelse, som der bemærkes — og til det særegne Legatregnskab slutter, gik Portionerne endnu betydeligere ned, og vexle fra c. 5 Rd. til lidt over 2 Rd. for hver Discipel aarlig.

Foruden de dronninglige havde Skolen allerede fra Slutningen af det 17de Aarhundrede andre Legater. Aar 1700 udgjorde Renten af dem (Bredahls*) og Høyelses**) vel endnu kun 30 Rd. aarlig, men senere kom dels flere til, dels begyndte man under Rektor Joensens dygtige Bestyrelse, da tillige samtidig Skolens øvrige Indtægter vare voxede ved hvad der gik over hertil fra den nedlagte Skole i Stubbekjøbing, efter 1740 at bringe det til Overskudsbeholdninger, der bleve kapitaliserede og udsatte. 1748 var der saaledes af oplagte Beholdninger efterhaanden udsat c. 500 Rd., 1758 c. 550 Rd. i forskjellige Smaasummer. I lang Tid derefter blev der dog ingen ny Beholdning at udsætte, men af Legater kom siden 1700 adskillige til: 1709 det aarhusinske paa 61 Rd. 1 Mk. 12 Sk. d. C.; 1726 det første seidelinske paa 160 Rd. d. C.;

---

eller Skolens Regnskaber findes nogen Bemærkning derom. Den synes snarest at maatte tilskrives Uagtsomhed fra begge Sider; thi den passer ikke engang med en mulig Reduction efter daværende Cours mellem Sølv og Sedler.

*) Stiftet 1651 af Biskop Bredahl, 100 Rd. in specie.

**) Stiftet 1699 af Mag. P. Høyelse, 500 Rd. i Kroner.

1732 det thomæsenske paa 50 Rd. d. C.; 1739 det andet seidelinske paa 200 Rd. d. C.; 1745 det rhelingske paa 100 Rd. d. C.; 1757 de joensenske paa 250 Rd. d. C.; 1767 det jessenske (for Skolens Andeel Renten af 250 Rd. d. C.); 1779 det tredie seidelinske og 1792 det fjerde seidelinske paa 250 Rd. d. C.*) Fra Rektor Bastholms Tid, i hvis første Regnskabsaar de udestaaende ovennævnte Legatkapitaler og udsatte Beholdninger opføres med 1886 Rd. 40 Sk.**), voxer denne Sum rask ved ny Beholdninger, der kapitaliseres. 1789 var udsat 3837 Rd. 8 Sk.***); 1791: 3946 Rd. 92 Sk. (f. 827); 1793: 4413 Rd. 66 Sk. (f. 835); 1795: 5221 Rd. 80 Sk. (f. 847); 1797: 6108 Rd. 4 Sk. (f. 857); 1801: 6523 Rd. 80 Sk. (f. 879); 1803: 8369 Rd. 54 Sk. (f. 889) og 1805: 9200 Rd. 6 Sk. (f. 903).

Ved Udgangen af 1806, da alle Skolens Kapitaler sammensmeltedes, var Totalbeløbet 21,403 Rd. 52 Sk. †), hvoraf, som ovenfor anført, de dronninglige Legater indgik i Massen med 12,233 Rd. 46 Sk., og de øvrige 9270 Rd. 6 Sk. skrive sig fra de andre mindre Legater og opsparede Beholdninger.

Denne samlede Kapitalformue formindskedes en Deel strax i de følgende Aar, da den ny Skolebygning (den nuværende) kjøbtes 1808 ††) og tildeels betaltes med optagne Kapitaler. Ved Udgangen af 1812 indestod saaledes ialt

*) Om alle disse Legater henvises iøvrigt til en udførlig Fremstilling deraf under «Skolebeneficierne» (Programmet 1855) af Skolens Rektor.

***) Regnskab 11te Juni 1781 — 11te Juni 1782.

****) Skoleb. III, f. 821.

†) I virkelig gjældende Obligationer dog kun 21,087 Rd. 52 Sk. (Dr. L., f. 258).

††) S. 1ste Hefte, 1866, S. 9.

kun 15,538 Rd. 52 Sk., der efter Frd. af 5te Januar 1813 blev omskrevet til 10,418 Rd. 4 Sk. Sølv. Indtil 1835 vedblev Bestyrelsen af Skolens samlede Formue under Eet, da foregik der atter en Udsondring, idet der efter langvarige Forhandlinger (siden 1810) endelig oprettedes en særegen Stipendiefond ved Skolen, hvortil der af den daværende samlede Kapital, der nu var 10,279 Rd. 4 Sk. Sølv*), ifølge Universitetsdirektionens Skrivelse af 11te April 1835 skulde afgives 3270 Rd. Sølv. Den øvrige Deel dannede saaledes en

Hovedfond,

hvis Kapital altsaa begyndte med 7009 Rbd. 4 Sk. Sølv. Ved Nakskov lærde Skoles Nedlæggelse modtog imidlertid Hovedfonden derfra 3205 Rd. 48 Sk.***) og blev saaledes 10,214 Rd. 52 Sk., og ved Indbetalinger for solgt Vikariegods***) er den siden voxet saaledes, at den ved Udgangen af Finantsaaret 1867—68 (den 31te Marts 1868) ialt var 22,713 Rd. 78½ Sk. Rm. rentebærende Kapital.

Stipendiefonden.

Ved Udskillelsen 1835 af denne Fond (see Fremstillingen af Skolens Rektor i Programmet 1855 om »Skolebeneficierne«) blev altsaa dens Andeel af den samlede Kapital bestemt til 3270 Rd. Sølv, hvortil 1839 kom 600 Rd. i Obligation fra Nakskov Skole. Ved aarlige Overskud og hjemfaldne Stipendier er denne Fond voxet saaledes, at den ved Udgangen af Finantsaaret 1867—68, den 31te Marts 1868, udgjorde 17,862 Rd.

*) S. Regnskab 1836.

**) S. Regnskab 1839.

***) S. 1ste Hefte 1866.

73 Sk. i Panteobligationer samt en kontant Beholdning paa 171 Rd. 14 Sk.

Med Hensyn til Oprindelsen af en Deel af de Kapitaler, der fra Nakskov Skole 1839 gik over hertil, indeholder en Opgjørelse af Rektor Jørgen Heitmann i Nakskov af 1742*) følgende Oplysning:

Nakskov Skoles Midler af Kapitaler.

Skolens egne Kapitaler efter Tilgangen fra de ifølge Forordn. af 17 April 1739 reducerede Latinskoler paa Lolland vare følgende:

fra Saxkjøbing Skole:

1. Fru Elisabeth Friis's til Berritsgaard's Legat af 28 Mai 1624 . . . . . 1000 Rd. in specie, hvoraf Rektor nød $\frac{1}{3}$ og 4 Disciple $\frac{2}{3}$.
2. Sognepræst Beierholm i Saxkjøbing og Jakob Stenderups Legat (c. 1700) . . . . . 200 Sldr., hvoraf den halve Rente oplægges; af den anden Halvdeel faaer Rektor $\frac{1}{3}$, Disciplene $\frac{2}{3}$. (1742 var Legatet voxet til 300 Sldr.)

Disciplene i Nakskov have af ældre Legater før 1739 under Magistratens Forvaltning ialt

3613 Sldr. 1 Sk.,

nemlig 1. Fru Ide Rantzovs Legat af 24 April 1644, en Kapital paa 1000 Mark lybsk (500 Sldr.). Fundatsen nævner kun, at Legatet er givet »de Fattige«, men er stedse svaret til Skolen og anvendt til Disciplenes Spiisning.

*) Blandt de fra Nakskov hertil oversendte Archivsager.

2. Raadmand Michel Madsens Legat, forøget af hans Eftermand Peder Hansen til . . . 1337 Sldr. 2 Mk.,
3. Kjøbmand Jens Rasmussens Legat 150 Rd. Sldr.
4. Desuden af mange smaa Donationer, hvis Oprindelse ikke kan efterspores, eller Renter, der ere opsamlede og udsatte . . . . . 1625 Sldr. 2 Mk. 1 Sk.

---

ialt 3613 Sldr. 1 Sk.

5. Biskop Thestrups Legat af 14 Novbr. 1715: . . . . . 150 Sldr.
6. Edv. Beierholm, Præst i Lollands Karleby, af 23 April 1723 . . . . . 100 Sldr.

---

ialt Nakskov Skoles gamle Kapitaler 3863 Sldr. 1 Sk.

Desuden fra Nysted Skole

Renten af 300 Rd., der (uden Fundats) ere udsatte under Præstens og Borgermesterens Bestyrelse.

Til de nævnte Legater kom senere:

1. Kjøbmand Riegelsens Enkes, Karen Holms, Legat, af 17de Mai 1748: 300 Rd., hvoraf dog kun Halvdelen, 150 Rd., til Nakskov Skole.
2. Madame Peppings Legat (sandsynligviis efter 1772): 200 Rd.

Efter en Opgjørelse uden Aarstal og Datum, men uidentivl fra 1813*), udgjorde Summen af de daværende Legater 2536 Rd. 76 Sk. D. C., og ved en Skrivelse fra Universitetsdirektionen af 13de October 1835**) bestemtes, at der til Nakskov Skoles Stipendiefond, som ogsaa da først blev udsondret ved denne Skole, skulde henregnes af Legater det ovennævnte Beløb, 2536 Rd. 76 Sk., der

---

*) Blandt Nakskov Skoles Archivsager her ved Skolen.

**) Blandt de nakskovske Archivsager.

omskreves til 1923 Rd. 62 Sk. Sølv, desuden de aarlige Indtægter af Fru Rantzovs Gave, 333 $\frac{1}{2}$ Rd., og Indtægterne af 2 til Skolen skjænkede Jordlodder, Tops og Tønne Rasmussens, samt Thestrups Legat tilligemed en opsparet Stipendiefonds Kapital, 240 Rd. r. S., og 2181 Rd. 18 $\frac{1}{2}$ Sk. Repræs., der havde været brugt til Skolens Fornødenheder.

Da Skolen nedlagdes og en Deel af dens Formue gik over til vor, blev det bestemt ved Universitetsdirektionens Skrivelse af 20de April 1839*), at til Nakskov By skulde falde:

a) Af Skolens Formue:

1. Skolebygningen med Jordlod, Inventar, Bibliothek og Apparater.
2. Korn- og Pengeafgifter, som Skolen har havt fra Nakskov By og de i dens Marker liggende Jorder.
3. Halvparten af de fra Amtstuen indbetalte Korn- og Pengeafgifter, 50 Tdr. 6 Skpr. $\frac{1}{2}$ Fdkr. Rug, 51 Tdr. 3 Skpr. 2 $\frac{1}{2}$ Fdkr. Byg, 18 Tdr. Havre, samt 61 Rd. 64 Sk. i Penge.

b) Af Stipendiefondens Formue:

Rantzaus Donation, Tops og Tønne Rasmussens Jorder, samt 2 Obligationer paa ialt 1400 Rd.

Til Nykjøbing Skole, o: Hovedfonden, skulde afgives:

1. Halvparten af de fra Amtstuen indbetalte Korn- og Pengeafgifter (de samme som ovenfor under 3).
2. Degnepensionerne.
3. Anparten af Herredskirke Kongetiende.
4. Skolens Kapitalformue efter 13 Obligationer, ialt 3205 Rd. 48 Sk.

*) Skolens Archiv 419.

Til Nykjøbing Skoles Stipendiefond:

1. Nakskov Stipendiefonds Tilgodehavende hos den almindelige Skolefond: 2421 Rd. 40 Sk.*)
2. En Obligation, 600 Rd., samt Skole- og Stipendiekassens Beholdning i Penge ved Skoleaarets Udløb mod Udredelsen af indestaaende Oplagspenge.

Af de Legater, som i Tidens Løb ere komne Skolen tilgode, ere Navnene paa de fleste forsvundne af Regnskaberne. Rhelings Legat, der er omsat i en kgl. Obligation paa 100 Rd., nævnes endnu, ligeledes Høyelses Legat, der staaer under Borgermesterens Bestyrelse, samt Jessens. De anseeligste, nemlig Dronningerne Sophies og Sophie Amalies, erindres derimod blot ved den Deel af Renten, som Byens Hospital og Kirkebetjente nyde fra ældre Tid, og som endnu benævnes: »Afgift af de dronninglige Legater«. De andre Legatstifteres Navne ere reent forsvundne. Indtil 1781, til Bastholms Tid, opføres de stadig særskilt med deres Rente-Indtægt og som Stipendiedele til Disciple, men allerede fra den Tid svinder den særskilte Betegnelse bort for de fleste med Undtagelse af Rhelings, Høyelses, Joenssens og Jessens, og senere, da Masseforvaltningen indførtes, tænkte naturligviis endnu mindre paa at bevare Mindet om dem særskilt. I Henseende til Regnskaberne er den skete Forandring ganske vist hensigtsmæssig, men Pietetsfølelsen mod Skolens Velgjørere vilde være skeet bedre Fyldest, naar man ogsaa havde bevaret deres Navne til Eftertiden ved at lade alle Legaterne danne en særegen Afdeling af Regnskaberne.

**) See Skolens Program for 1855, S. 57.

Endnu skal nævnes et Legat for Disciple her ved Skolen, nemlig Overlærer H. J. Blichers, der strax efter hans Død, den 18de Januar 1863, stiftedes ved Sammen- skud af tidligere Disciple fra Skolen og den Afdødes Venner*). Legatkapitalen, der er anlagt i en Statsobligation, er 500 Rd., hvis aarlige Rente anvendes til Belønning for en hæderlig og flittig Discipel. (De udførlige Bestemmelser derom findes i Skoleprogrammet 1864.)

*) Fundatsen af 16de Februar 1864.

Skolefterretninger

for 1867—68

af

C. Paludan-Müller,

Rector.

Skoleforretninger

for 1867-68

E. J. Lohman & Co.

Printed

I. Lærerne og Skolen i Almindelighed.

Med Lærerpersonalet er ingen Forandring foregaaet. Adjunct Claussen har ogsaa i dette Skoleaars Begyndelse haft en Ferieforlængelse af tre Uger for at kunne opholde sig ved Badet i Ems, og derefter et noget indskrænket Timetal. Den af Ministeriet under 10de August og 3die September 1867 bestemte Fag- og Timefordeling er følgende:

Rector Dansk i V, VI og VII, Historie i III, IV, V, VI og VII Klasse; ialt 18 Timer.

Overlærer Nielsen Latin og Hebraisk i VII, Græsk i VI og IV Klasse; ialt 25 Timer.

Overlærer Krarup Latin i VI og III, Græsk i VII Klasse; ialt 25 Timer.

Overlærer Lütken Mathematik og Naturlære i VII, Naturhistorie i I—VI, Tegning i I—III og med Ustuderende i IV og V Klasse; ialt 34 Timer.

Adjunct Wesenberg Regning og Mathematik i I—VI Klasse; ialt 30 Timer.

Adjunct Wittrup Dansk i III og IV, Tydsk i III—VI, Historie med Ustuderende af V og IV, Skrivning i I—IV og med Ustuderende af V Klasse; ialt 31 Timer.

Adjunct Neergaard Latin i IV og V, Græsk i V, Historie i I og II Klasse; ialt 29 Timer.

Adjunct Claussen Religion i hele Skolen; ialt 18 Timer.

Adjunct Købke Dansk i I og II, samt med Ustuderende af V Klasse, Tydsk i I og II, Geografi i IV, V og VI Klasse; ialt 30 Timer.

Adjunct Sveinsson Fransk i II—VII, Engelsk i VII, Geografi i II—III Klasse; ialt 25 Timer.

Organist Matthisson-Hansen Sang 5 Timer om Ugen og Ledelsen af den ugentlige Lovsang.

Vagtmester Jepsen 6 Timer Gymnastik eller Svømning.

Den følgende Oversigtstavle viser Timernes Fordeling til Fag og Klasser. De 409 Discipeltimer ere besørgede med 277 Lærertimer derved, at i 100 Timer have Studerende og Ustuderende af samme Klasse havt fælleds Underviisning, og at 32 Timer bortfaldt for Lærerne ved Forbindelse af forskjellige Klasser og Afdelinger. De smaa Tal betegne det første, de med * mærkede det sidste Slags Fælledstimer.

	I.	II.	III.		IV.		V.		VI.	VII.		Fagtimer efter Frdrag af Fælleds- og combinerede Timer.
			St.	Ust.	St.	Ust.	St.	Ust.		A.	B.	
Dansk....	6	5	3	3	2	2	2	2	2	2	2	24
Latin.....	"	"	10	"	9	"	9	"	10	9	7+2	49
Fræsk ..	"	"	"	"	5	"	5	"	5	5	5	20
Ydsk ...	5	4	2	2+2*	2	2+3*	3	3+2	2	"	"	23 ¹⁾
Dansk...	"	5	2	2	3	3	2	2	3	1	1	16
Engelsk.	"	"	"	"	"	"	"	"	"	1	1+1	2
Religion	3	3	3	3	2	2	3	"	2	2	2	18
Historie.	3	3	2	2	2	2	2	2+2	2	3	2+1	20
Geografi	3	2	2	2	2	2+1	2	2+1	2	"	"	15
Rithm. .	"	"	4	4+3*	2	2+2*	2	2+4*	2	2	2+1	18 ²⁾
Geomet.	"	"	"	"	2	2+1	2	2+2	2	3	3	15
Regning	4 ⁵⁾	4 ⁵⁾	"	"	"	"	"	"	"	"	"	6 ³⁾
Naturh. .	2	2	2	2	2	2+1	2	2+1	2	"	"	14
Naturl. ...	"	"	"	"	"	"	"	"	"	4	3	4
Arivn. ...	4 ⁵⁾	3 ⁵⁾	2	2+1 ⁵⁾	1	1+2 ⁵⁾	"	2 ⁵⁾	"	"	"	10 ⁴⁾
Regning	3 ⁵⁾	2 ⁵⁾	2	2	"	2 ⁵⁾	"	2 ⁵⁾	"	"	"	7 ⁵⁾
Eng....	2 ⁵⁾	2 ⁵⁾	2 ⁵⁾	2	2 ⁵⁾	2	2 ⁵⁾	2	2 ⁵⁾	2 ⁵⁾	2	5 ⁶⁾
Armnst.	1	2 ⁵⁾	2 ⁵⁾	2	2 ⁵⁾	2	2 ⁵⁾	2	2 ⁵⁾	2 ⁵⁾	2	7 ⁷⁾
Hebraisk	"	"	"	"	"	"	"	"	"	2	2	4, ialt 277
I alt ugtl.	36	37	38	23+6	38	24+12	38	19+18	38	38	29+10	100+309=409

Ustuderende af III + Ustuderende af IV i 2 Timer; dog er den ene af disse Timer meest anvendt til Dansk, af Hensyn til Disciplenes Standpunkt.

Ustuderende af IV + Ustuderende af V i 1 Time; Ustuderende af III + Ustuderende af V i 2 Timer; I + Ustuderende af IV i 1 Time.

I + II i 2 Timer.

II + I i 2 Timer; Ustuderende af III + Ustuderende af IV + Ustuderende af V i 1 Time; Ustuderende af IV + Ustuderende af V i 1 Time.

I + II i 2 Timer; Ustuderende af IV + Ustuderende af V i 2 Timer.

Disciplene delte i 4 Hold efter Stemmerne; 1 Time Sammensang.

Disciplene delte i 4 Hold, I Kl. med 1 Ugetime, de 3 andre bestaaende af 2 Klasser, hvert med 2 Timer.

Blandt de til Skolen efter Slutningen af forrige Aars Indbydelsesskrift indkomne Sager meddeles her nogle af almindeligere Interesse.

Circulaire.

Ministeriet

for

Kirke- og Underviisningsvæsenet.

Foranlediget af en derom fra et Forstanderskab ved en af de lærde Skoler indkommen Forespørgsel skal Ministeriet til fremtidig Iagttagelse meddele, at, naar der tilstaaes en Discipel Stipendium som Bidrag til Skolepengenes Udredelse, bliver der kvartaliter, fra October Qvartal hvert Aar at regne, at afgive fra Skolens Stipendiefond til Skolens Kasse $\frac{1}{4}$ af Stipendiets Beløb, der liquideres i de Skolepenge, som for Disciplen kvartaliter skulle erlægges, og saafremt Disciplen i Aarets Løb gaer over til en anden lærd Skole, afgives den tiloversværende Deel af Stipendiet fra den Skoles Stipendiefond, som han forlader, til den Skoles Kasse, til hvilken han overgaaer, for der at behandles paa den ovenfor nævnte Maade.

Kjøbenhavn, den 17de Juni 1867.

P. M. V.:

A. Linde.

Schwartzkopf.

Til

Forstanderskabet

for Nykjøbing Cathedralsskole.

Circulaire.

Ministeriet

for

Kirke- og Underviisningsvæsenet.

Paa dertil given Anledning fra Bestyreren af en privat lærd Skole skal Ministeriet ikke undlade herved at meddele Hr. Professoren til behagelig Efterretning og fornøden Jagttagelse, at Bestemmelsen i Bekj. af 8de Novbr. 1858 § 7 om, at der skal gives 3 Characterer i mechanic Physik, i chemisk Physik og i Astronomie, og at disse 3 Characterer sammenlægges til een Hovedcharacter, saavel som Slutningsbestemmelsen i Ministeriets Circulaire af 4de Marts 1859 om den Vægt, der kan tillægges Characteren i Astronomie, maae ansees forandrede ved de almindelige Bestemmelser om Charactergivningingen i Bekjendtgjørelse af 31te Mai 1866, og at der som Følge heraf bliver med Characteren i Naturlæren fremtidig at forholde saaledes, at, skjøndt der examineres i hver af de 3 ovennævnte Discipliner, vil der dog efter Udfaldet af den samlede Examination af hver af de to Censorer og den examinerende Lærer være at give en heel Character for Naturlære, der dog, naar alle 3 derom ere enige, kan forhøies eller nedsættes med $\frac{1}{3}$.

Kjøbenhavn, den 21de Juni 1867.

P. M. V.:

A. Linde.

Schwartzkopf.

Til

Rector for Nykjøbing Cathedralsskole.

Circulaire*).

Ministeriet

for

Kirke- og Underviisningsvæsenet.

Forskjellige Besværinger, som hertil ere indkomne, over den ved Afgangsexamen for studerende Disciple givne Opgave i skriftlig Arithmetik foranledige Ministeriet til, efter derom at have brevvexlet med Underviisningsinspec-teuren for de lærde Skoler, at udtale Følgende:

Uden at præjudicere Spørgsmaalet om, hvorvidt Op-gaven ligger udenfor de foreskrevne Grændser, vil Mini-steriet, da det paa den ene Side ikke er muligt at faae en ny Opgave besvaret uden at gribe forstyrrende ind i den nu lagte Examensplan for samtlige Landets Skoler,

*) Faglæreren Adjunct Wesenberg anmærker i Anledning af dette Cirkulære: Den arithmetiske Opgave ved den nærmest fore-gaaende Afgangsexamen, 1866, forlangte baade Theori og An-vendelse af den selv samme Sætning. Denne Opgave var: •At udvikle den Fremgangsmaade, hvorved dobbelt irrationale Stør-relser af Formen $\sqrt{a + \sqrt{b}}$, hvor b ikke er kvadratisk, gjøres enkelt irrationale, og at anvende den derved vundne al-mindelige Formel paa Exemplet $\sqrt{98 - 18\sqrt{17}}$.

Opgaven i 1867: Først bevises følgende Sætning:

Naar a og α , b og β ere rationale Tal, men $\sqrt{b}$ og $\sqrt{\beta}$ irrationale og $a + \sqrt{b} = \alpha + \sqrt{\beta}$,
saa maa man have

$$a = \alpha \text{ og } b = \beta.$$

Dernæst anvendes den til at finde to rationale Tal, hvis Kvadratrødder ere irrationale og som ere saaledes beskafne, at Differentsen imellem de to Størrelser, der fremkomme ved Addition af det ene Tal og det andets Kvadratrod, bliver lig $2 - \sqrt{3}$. Endelig prøves Rigtigheden af de fundne Værdier.

og der paa den anden Side ikke kan være Tale om at tilstede en mildere Bedømmelse af Opgaven, idet en meget stor Deel af Candidaterne have givet Blank op, herved i Betragtning af samtlige Omstændigheder have bestemt: at Characteren for den skriftlige Opgave i Arithmetik ved indeværende Examen ikke skal komme Nogen til Skade, medens det er en Selvfølge, at den beholder sin Gyldighed til at forhøje en mulig daarlig Præstation ved den mundtlige Prøve, samt at Prøven i mundtlig Arithmetik bør gjøres noget fyldigere.

Hvilket man tjenstligst skulde melde til behagelig Efterretning og fornøden Iagttagelse med Tilføiende, at, forsaavidt den mundtlige Prøve allerede er afholdt, førend nærværende Skrivelse kommer Hr. Professoren ihænde, ville de givne Characterer være at forandre i Overensstemmelse med Foranstaaende, uden at der bliver Spørgsmaal om yderligere Examination.

Kjøbenhavn, den 2den Juli 1867.

Th. Rosenørn Teilmann.

Schwartzkopf.

Til
Rector for Nykjøbing Cathedralsskole.

Her i Skolen havde alle dennes egne Afgangscandidater og den ene Privatist besvaret Opgaven, selvfølgelig med forskjelligt Held, En til mdl., To til tg., To til g., Tre til mg., En til ug.

Fra Kunst-Akademiets Skoleraad har Skolen under 24de October 1867 modtaget et Exemplar af Oversigt over Underviisningen ved Kunstakademiet samt over de for Adgang til Klasserne vedtagne Bestemmelser; og fra Kirke- og Underviisningsministeriet den 23de Februar 1868 et Exemplar af Underviisningsplan for Officeerskolen, tilligemed Bestemmelser for Adgangen og Afgangen, allerh. stadfæstet den 31te Januar 1868.

Disse Underviisningsplaner kunne erholdes til Efter-syn hos Rector.

Skydeøvelser have hidtil ikke været igang ved denne Skole. Nu ere ved Finantsloven af 30te April 1868 de fornødne Midler bevilligede dertil, saa at disse Øvelser ville begynde, saasart de fornødne Forberedelser ere trufne.

II. Disciplene.

Ved Slutningen af forrige Aars Indbydelsesskrift, i Begyndelsen af Juni 1867, var Discipelantallet 95. Af disse udmeldtes før Hovedexamen O. D. Trap af V Klasse. Efter Afgangsexamen dimitteredes til Universitetet A. V. Glahn, C. F. Hage, J. C. Vøhtz, L. F. V. Benzon, N. Sætoft, E. P. Pontoppidan, J. C. J. Nielsen, O. F. Hillerup, J. C. A. Nielsen. Efter den almindelige Forberedelsesexamen afgik H. A. Hee, A. R. Clausen, C. E. T. E. Boeckmann, H. L. M. Hørup og A. F. Andersen, alle af Skolens V Klasse. Strax efter Hovedexamen udmeldtes A. C. Hjelm, H. C. Glahn og C. J. Quade af VI, O. V. Koch af V og E. Malthe-Müller af IV Klasse. Skoleaaret 1866—67 endte saaledes med 75 Disciple.

Den 23de August optoges 14 nye Disciple, saa at Skoleaaret 1867—68 begyndte med 89. Senere ere i Aarets Løb 4 optagne, 9 udgaaede, saa at Antallet for Øieblikket (Begyndelsen af Juni 1868) er 84. — I den efterfølgende Fortegnelse ere alle Skoleaarets Disciple nævnte paa den Plads, de havde ved Aarets Begyndelse eller ved deres Optagelse. Tallet foran Navnet betegner Disciplens Nummer i Klassen, nemlig for de tre nederste Klasser efter den sidste Maanedscensur, for IV og V Klasse efter Kvartalscensuren kort før Paaske; i VI og VII Klasse ere Disciplene ikke omflyttede i Aarets Løb; de anføres altsaa her paa de Pladser, der tildeltes dem ved Censuren efter Hovedexamen i Juli 1867. Faderens Navn og Stilling er tilføiet i Parenthes. De i dette Skoleaar Optagne betegnes med * efter Navnet.

VII Klasse.

A. F. C. Hallager (Pastor H. i Taars i Lolland).
E. F. Frigast (Kjøbmand F. i Nykjøbing p. F.). V. H. Petersen (Provst P. i Nakskov). A. U. Jersin (afdøde Landhandler J. i Bergens Stift).

B. J. C. V. Jessen (Pastor J. i Taagerup i Lld.).
G. D. Dresler (Skibsreder og Tømmerhandler D. i Nkb. p. F.). C. Th. Schoch (Skrædermester S. i Saxkjøbing).
N. R. Krag (Proprietær K. til Darket i Lld.). H. C. v. Harten (Forpagter v. H. paa Skørringe p. F.). H. L. E. Koch (Provst K. i Riserup p. F.). L. V. Dahlerup (Pastor D. i Øster-Ulslev i Lld.). 11 Disciple.

VI Klasse.

C. A. H. Olsen (Chordegner O. i Nkb. p. F.). C. M. Jensen (Skomagern. P. J. Jensen i Nkb. p. F.). H. J. M.

H. Kaas (Smedem. K. i Nkb. p. F.). N. C. G. Teisen (Pastor T. i Fanefjord p. Møen). J. J. Voltelen (afd. praktis. Læge V. i Nkb. p. F.). C. J. B. Winsløw (Stadlæge W. i Nakskov). V. V. Benzon (Consul B. i Nkb. p. F.). A. N. Hallager (Broder til Nr. 1 i VII Kl.). H. R. Christensen (Skolelærer Chr. i Dame p. Møen). J. H. P. Paludan (Pastor P. i Holeby i Lld.). 10 Disciple.

V Klasse.

1. J. B. Koch (Broder til Nr. 10 i VII Kl.). 2. H. P. C. Christensen (afd. Kbmd. Chr. i Næstved). 3. C. Lützen (Kammerraad L. paa Pederstrup i Lld.). 4. D. P. P. Smith (Borgerm. Cancellir. S. i Rødby). 5. S. C. Ibsen (Kæmner I. i Rødby). J. Bergenhammer (Pastor B. i Maribo. Udmeldt i December 1867.). C. F. E. Sinding (Prof. S. i Amerika. Udmeldt i Februar 1868.).

Ustuderende. O. V. Søtoft (afd. Pastor S. i Norup i Fyens Stift. Udmeldt i Mai 1868.). 6. J. S. Berner (Hofjægermester B. paa Haugaard i Lld.). 7. L. P. Lützen (Broder til Nr. 3 i samme Klasse). 8. E. V. Plenge (Forpagter P. paa Hardenberg i Lld.). J. G. G. A. Berner (Broder til Nr. 7 i samme Klasse. Udmeldt i Februar 1868.). Først 12, nu 8 Disciple.

IV Klasse.

9. A. H. Olsen (Broder til Nr. 1 i VI Klasse). 13. Joh. Malthe-Møller (Pastor M. i Kippinge p. F.). 1. V. R. Krag (Broder til Nr. 8 i VII Klasse). 12. F. S. N. Sarauw (Forstr. S. paa Petersværft i Sjælland). 4. C. A. Guldberg (Boghandler G. i Nkb. p. F.). 8. E. C. T. Lunddahl (Pastor L. i Stubbekjøbing). 14. C. L. Th. J. Lindemann (Kbmd. L. i Skjælby p. F.). 6. J. C.

S. Nielsen (Pastor N. i Landet i Lld.). 7. J. M. H. Oxenbøll (Borgerm. Auditor O. i Stubbekjøbing). 10. C. H. Thymann (Skovrider Th. ved Skørringe p. F.). 16. D. G. Sidenius (Pastor S. i Nkb. p. F.). 15. H. N. Jørgensen (Godseier Justitsr. J. til Søllestedgaard i Lld.). 17. P. A. Andersen (Godsforvalter A. ved Fuglsang i Lld.). 2. H. E. E. Jessen* (Broder til Nr. 5 i VII Klasse). 18. C. E. Nielsen* (afd. Prof. Pastor N. i Flintinge i Lld.). 11. H. F. Poulsen* (Pastor P. i Karleby p. F.). 5. J. Th. C. Huus* (Kbmd. H. i Nakskov). 3. C. Th. Hallager* (Broder til Nr. 1 i VII og Nr. 8 i VI Klasse. Indkom efter Nytaar 1868.).

Ustuderende. 19. C. F. Pontoppidan (Borgerm. Justitsr. P. i Nkb. p. F.). C. L. Borch (Borgerm. Cancellir. B. i Sækkjøbing. Udmeldt i September 1868.). H. F. Benzon (Skibbygger B. i Nkb. p. F. Udmeldt i Marts 1868.). 20. H. C. E. Koch (Skovrider K. ved Baroniet Guldborgland i Lld.). C. N. M. Jersin (Broder til Nr. 4 i VII Klasse. Udmeldt i Marts 1868.). J. V. Harder (afd. Farver H. i Nkb. p. F. Udmeldt i Marts 1868.). Først 23 Disciple, nu 20.

III Klasse.

1. O. C. Kynde (Overlærer K. i Nkb. p. F.). 5. Edv. Benzon (Skibbygger B. i Nkb. p. F.). 2. C. N. M. Juel (afd. Procurator J. i Nakskov). 3. L. M. Koch (Broder til Nr. 10 i VII og Nr. 1 i V Klasse). 4. H. V. Olsen (Broder til Nr. 1 i VI og Nr. 9 i IV Klasse). 8. E. C. Benzon (Broder til Nr. 5 i samme Klasse). 7. H. C. H. Saugman (Godsforvalter S. paa Corselitze). F. Rützeau* (Forpagter R. paa Prierskov i Lld. Udmeldt i April 1868.). 6. V. Kofoed-Hansen* (Provst K.-H. i Flintinge i Lld. Indkom i Marts 1868.).

Ustuderende. 9. J. F. Jepsen (Gymnastiklærer J. i Nkb. p. F.). 10. J. L. Frigast (Broder til Nr. 2 i VII Klasse). 12. P. L. Jensen (Murmester F. H. A. J. i Nkb. p. F.). 13. C. A. B. Vieth (Kbmd. V. i Nkb. p. F.). 11. H. G. C. F. Krebs (Pastor K. i Koldby paa Samsø). Først 13, nu atter 13 Disciple.

II Klasse.

10. C. L. v. Harten (Broder til Nr. 9 i VII Klasse). 2. V. Lütken (Overlærer L. ved Skolen). 3. C. F. Guldberg (Broder til Nr. 4 i IV Klasse). 1. F. C. V. Dresler (Kbmd. D. i Nkb. p. F.). 7. Th. R. Boeckmann (Forpagter B. paa Henriettelund i Sjælland). 9. H. Jensen (Broder til Nr. 12 i III Klasse). 4. G. A. H. Koch (Broder til Nr. 10 i VII, Nr. 1 i V, Nr. 3 i III Klasse). 13. S. Dresler (Broder til Nr. 6 i VII Klasse). 12. J. K. Høiby (forhenv. Kbmd. H. i Nakskov). 8. J. P. C. Hansen* (Kjøbmand E. C. H. i Nkb. p. F.). 11. C. A. Kronmann* (Kbmd. K. i Nkb. p. F.). 6. L. E. Cantor* (afd. Manufacturhandler J. C. i Kjøbenhavn). 5. R. Petersen* (Uhrmager P. i Nkb. p. F.). H. J. Gjessing* (Pastor G. fra Sønderjylland. Denne Discipel optoges den 19de Mai 1868.) Først 13, nu 14 Disciple.

I Klasse.

7. P. A. H. Saugman (Broder til Nr. 7 i III Klasse). 5. M. P. Frigast (Broder til Nr. 2 i VII og Nr. 10 i III Klasse). 2. J. C. Blangstrup* (Landinspectør B. i Nkb. p. F.). 6. J. K. Struckmann* (praktis. Læge S. i Nkb. p. F.). 8. R. S. Dresler* (Broder til Nr. 1 i II Klasse). 4. M. S. Brabrand* (Kbmd. B. i Nkb. p. F.). 3. G. H. Wesenberg* (Adjunct W. ved denne Skole).

1. A. V. Jepsen* (Broder til Nr. 9 i III Klasse). 8 Disciple*).

Afgangsexamen agte iaar de 4 Disciple i VII Klases ældste Afdeling at underkaste sig. J. C. V. Jessen, der sidder paa andet Aar i VII Klasse, har foretrukket at forblive endnu et Aar i Skolen. Til den almindelige Forberedelsesexamen af den lavere Grad (den lille Præliminærexamen) efter Bek. af 28de Mai 1859 ventes 2 af de ustuderende Disciple i V Klasse at kunne indstille sig med Skolens Samtykke.

Ved Afgangsprøverne i Juni og Juli 1867 var Underviisningsinspectøren Conferentsraad Madvig ikke tilstede. Indbudne Meddømmere ved Afgangsexamen vare for

---

*) Disciplene Nr. 4 i VII, Nr. 2 og C. Sinding, som afgik i Februar, i V, Jersin i IV Klasse, som afgik ved Confirmationen, Nr. 2 i III, Nr. 6 og 12 i II have nu Hjem i Nykjøbing p. F.; Nr. 6 i V paa Landet p. F. Derefter fordeles de 89 Disciple ved Skoleaarets Begyndelse med Hensyn til Hjemstedet saaledes:

Indenbyes (Nykjøbing med nærmeste Omegn) . . . 43,

Udenbyes 46,

(Ved Slutningen af dette Indbydelsesskrift henholdsvis 41 og 43.)

nemlig:

1. Skolebyen med nærmeste Omegn 43 (41),

2. Andre Kjøbstæder i Maribo Amt 10 (8),

3. Landet i samme Amt 31 (30),

4. Andre danske Lande . . . . . 5 (5).

Skolen har altsaa fra sit egentlige Opland, Maribo Amt, hvis Indbyggerantal kan antages = 92,000, i dette Skoleaar, 1867—68, havt 1 Discipel af c. 1095 Indbyggere. Antages Indbyggerantallet i Nykjøbing og den nærmeste Omegn til imellem 4 og 5000, har Skolen derfra havt 1 Discipel af c. 100 Indbyggere.

Af Disciplene vare 28 Sønner af kongelige Embedsmænd, d. e. Bestillingsmænd med kongelig Bestalling, 61 (56) Sønner af Mænd i andre Stillinger.

Latin, Græsk og Historie Hs. Hvdh. Biskop Bindedbøll,
 for Naturlære Amtsveiinspectør Cand. polyt. J. Lütken,
 for Mathematik Telegrafbestyrer Hagen; og ved Præli-
 minærexamen for Historie Pastor Sidenius, for Mathe-
 matik Telegrafbestyrer Hagen, for Naturhistorie Stifts-
 fysikus Justitsr. Købke. Ved Afgangsexamen gaves
 følgende Charakterer:

	Dansk Stil I.	Dansk Stil II.	Latin skriftlig.	Latin mundlig.	Graesk.	Historie.	Arith- metik.	Geometri.	Naturlaere	Hoved- charakteer	med Points.	Hebraisk.
A. V. Glahn	mg.	mg.	mg. + $\frac{1}{2}$	ug.	mg. + $\frac{1}{2}$	mg. + $\frac{1}{3}$	ug.	ug.	ug.	1ste med Udm.	79 $\frac{1}{2}$	"
C. F. Hage	ug.	ug. ÷ $\frac{1}{2}$	mg.	ug.	mg. + $\frac{1}{2}$	ug.	mg. + $\frac{1}{3}$	mg. + $\frac{1}{2}$	ug.	1ste med Udm.	80 $\frac{3}{4}$	mg.
J. C. Vøhtz	mg.	mg.	g. ÷ $\frac{1}{6}$	mg.	mg. ÷ $\frac{1}{3}$	ug. ÷ $\frac{1}{6}$	ug.	mg. + $\frac{1}{6}$	mg.	1ste	72 $\frac{1}{4}$	"
L. F. V. Benzon . .	mg.	mg.	g.	mg. + $\frac{1}{6}$	g. + $\frac{1}{2}$	mg. + $\frac{1}{2}$	g.	g.	g.	1ste	65	"
N. Søtoft	mg.	mg.	g. ÷ $\frac{1}{6}$	g. ÷ $\frac{1}{6}$	g. ÷ $\frac{1}{3}$	mg. ÷ $\frac{1}{6}$	mg.	mg. ÷ $\frac{1}{6}$	mg.	2den	61	tg.
E. P. Pontoppidan .	mg.	g.	g.	g. + $\frac{1}{2}$	mg.	mg. + $\frac{1}{3}$	g. + $\frac{1}{2}$	mg. ÷ $\frac{1}{6}$	ug.	1ste	68 $\frac{1}{6}$	g.
J. C. J. Nielsen . . .	g.	g.	g. + $\frac{1}{3}$	g. + $\frac{1}{3}$	g. ÷ $\frac{1}{3}$	g. + $\frac{1}{2}$	ug.	g. + $\frac{1}{3}$	g.	2den	55 $\frac{1}{3}$	"
O. F. Hillerup	g. + $\frac{1}{3}$	g. + $\frac{1}{3}$	g. ÷ $\frac{1}{6}$	g. ÷ $\frac{1}{6}$	g. + $\frac{1}{2}$	g. + $\frac{1}{3}$	tg. + $\frac{1}{3}$	g.	g.	2den	52	"
J. C. A. Nielsen . .	g. ÷ $\frac{1}{3}$	g. + $\frac{1}{3}$	tg. + $\frac{1}{2}$	tg. + $\frac{1}{2}$	g. ÷ $\frac{1}{6}$	g.	mg. ÷ $\frac{1}{3}$	g.	g.	2den	47 $\frac{1}{6}$	"
Privatist J. F. F. Lerche- Jørgensen	g.	g. ÷ $\frac{1}{3}$	tg.	mg.	mg. ÷ $\frac{1}{3}$	g. + $\frac{1}{6}$	g. + $\frac{1}{2}$	g.	g.	2den	53 $\frac{2}{3}$	
Privatist H. P. Th. Bar- fod*)	tg.		g.	g.	g.	tg.	mdl.	mdl.	g.	3die		

*) Denne Privatist havde i Sommeren 1864 underkastet sig den 1ste Deel af Afgangsexamen efter Bekjendtgjørelsen af 13de Mai 1850, hvorved han havde erholdt for Fransk og Tydsk og Geografi og Naturhistorie g.; for Re-

Ved den almindelige Forberedelsesexamen af den lavere Grad (Præliminærexamen) faldt følgende Charakterer:

	Dansk skriftlig.	Dansk mundlig.	Tydk.	Historie.	Geografi.	Arith- metik.	Geometri.	Natur- historie.	Tegning og Skrivning.	
H. A. Hee	g.	mg.	g.	mg.	g.	g.	g.	mg.	g.	bestaaet.
A. R. Clausen	g.	g.	tg.	g.	mg.	mg.	mg.	mg.	g.	bestaaet.
C. E. T. E. Boeckmann	g.	g.	mg.	mg.	mg.	tg.	g.	mg.	g.	bestaaet.
H. L. M. Hørup. . . .	g.	g.	g.	mg.	g.	g.	mg.	g.	g.	bestaaet.
A. F. Andersen	g.	g.	g.	g.	g.	g.	mg.	g.	g.	bestaaet.

ligion erholdt han ved 2den Deel af Afgangsexamen godt, og for begge de danske Udarbejdelser tilsammen 1 Fag-charakter. Hans Hovedcharakter er altsaa efter de ældre Bestemmelser uddraget af 13 lige gjældende Fag-charakterer, medens de Øvrige er beregnet i Henhold til de nugældende Forskrifter, der ere fuldstændigt meddelte i Skolens Indbydelsesskrift for 1866—67, S. 42—51, hvortil herved henvises.

III. Skolebeneficierne *).

I. Fri Underviisning.

F. C. Hallager (VII), E. F. Frigast* (VII), A. U. Jersin (VII), J. C. V. Jessen* (VII), G. D. Dresler* (VII), C. Th. Schoch* (VII), C. A. H. Olsen* (VI), C. M. Jensen* (VI), H. J. M. H. Kaas* (VI), N. C. G. Teisen (VI), J. J. Voltelen* (VI), H. R. Christensen* (VI), O. V. Søtoft (V), C. H. Thymann (IV). Extraordinære Gratister som Lærersønner: V. Lütken (II), G. H. Wesenberg (I).

II. Høieste Stipendium.

E. F. Frigast*, G. D. Dresler*, C. A. H. Olsen*, C. M. Jensen*, J. J. Voltelen*, C. L. Th. J. Lindemann (IV).

III. Mellemste Stipendium.

J. C. V. Jessen*, C. Th. Schoch*, C. J. B. Winsløw (VI), H. R. Christensen*, H. P. Christensen (V), C. A. Guldberg (IV), C. N. M. Juel (III).

IV. Laveste Stipendium.

H. J. M. H. Kaas*, J. H. P. Paludan (VI), J. C. S. Nielsen (IV), D. G. Sidenius (IV).

De to Portioner af det Moltkeske Legat for Embedsmænds Børn, som gaae i Skole, ere tillagte F. C. Hallager (VII) og E. C. T. Lunddahl (IV).

*) De Disciple, der have baade fri Underviisning og et Skolestipendium, ere begge Steder mærkede med *.

Ved Afstemning i en Lærerforsamling den 29de Juni 1867, i Henhold til Fundatsen for Overlærer H. J. Blichers Legat § 4 a. og d. (see Indbydelsesskrift for 1864 S. 9), tillagdes Legatets Renter (20 Rd.) D. G. Dresler i VI (nu VII) Klasse.

IV. Oversigt over det i Skoleaaret Lærte.

Dansk.

- I Klasse. Hjorts danske Børneven som Læsebog. Grammatik mundtlig. Til den ene ugentlige Time Vers udenad efter Holst's Smaadigte til Udenadslæsning. 3 skriftlige Arbejder om Ugen, meest Dictat. Indtil Udgangen af Mai 102 Stile.
- II Klasse. Samme Læsebog. Bojesens Sproglære, Paragraferne og nogle af Anmærkningerne. De vigtigste Regler for Skilletegnes Brug mundtlig. 2—3 Stile om Ugen, meest Dictat, dog ogsaa Gjenfortælling og andre lette Øvelser. Indtil Udgangen af Mai 81 Stile.
- III Klasse. Holst's prosaiske og poetiske Læsebog til Oplæsning og Analyse. Vers udenad efter Holst's poetiske Læsebog. Bojesens Sproglære læst heelt og repeteret. Ugentlig 2 skriftlige Arbejder, 1 hjemmeskreven Stil, dels efter de første Lectioner i Borgens Veiledning til Udarbeidelse i Modersmaalet, dels mere frie Opgaver, desuden 1 Gang ugentlig paa Skolen Dictat. Indtil Udgangen af Mai 68 skriftlige Arbejder.
- Ustuderende særskilt 1 Time ugentlig, der er anvendt til skriftlige Arbejder, dels Dictat, dels Udarbeidelser efter frie forud gennemgaaede Opgaver. Indtil Udgangen af Mai 30 skriftlige Arbejder.

IV Klasse. Holst's prosaiske og poetiske Læsebog til Oplæsning og Analyse. Bojesens Sproglære repeteret. Ugentlig 2 skriftlige Arbejder, 1 hjemmeskreven Stil, dels efter Borgens Veiledning, dels frie Opgaver, desuden 1 Gang ugentlig Dictat. Indtil Udgangen af Mai 63 skriftlige Arbejder.

— Ustuderende særskilt 1 Time ugentlig til skriftlige Arbejder, dels Dictat, dels Udarbejdelser efter frie Opgaver. Indtil Udgangen af Mai 37 skriftlige Arbejder.

V Klasse. Læseøvelser i Mynsters Betragtninger, Schouws Naturskildringer, Molbechs Anthologi. Af Borgens Veiledning til Udarbejdelser i Modersmaalet ere spredte Stykker fra 23de Lection indtil Slutningen, samt af Excursionerne, benyttede. Ved de skriftlige Øvelser er især lagt Vind paa en planmæssig Behandling af Opgaverne med Dispositionen skreven over Udviklingen. Indtil Slutningen af Mai 18 hjemmeskrevne Arbejder, 11 paa Skolen.

— Ustuderende: Læseøvelser i Schouws Naturskildringer og Molbechs Anthologi. Heibergs »Tycho Brahes Spaadom« og »Elverhøi«. 2 Stile om Ugen, den ene efter Dictat paa Skolen, den anden en hjemmeskreven Udarbejdelse. Indtil Udgangen af Mai 63 Arbejder. Repetition af Bojesens Sproglære.

VI Klasse. Partier af Thortsens Literaturhistorie gennemgaaede paa Skolen. Læst Oehlenschlägers »St. Hansaftensspil« og Endeel af »Aladdin«, samt J. L. Heibergs »Pottemager Walther«; desuden nogle Digte i Molbechs danske Anthologi. 16 hjemmeskrevne, 5 skole-skrevne Udarbejdelser.

VII Klasse. Den danske Literaturs Historie paa Grundlag af Thortsens Bog mundtlig gennemgaaet paa Skolen.

Læst Oehlenschlägers »St. Hansaftensspil« og Endeel af hans »Stærkodder«. Indtil Slutningen af Mai 20 hjemme-, 3 skoleskrevne Udarbeidelser*).

*) De vigtigste Opgaver have været:

Rigdoms Værd og Farer.

Om den Kultur, som i den fjerneste Oldtid udviklede sig om Euphrat og Tigris samt i den vestlige Deel af det persiske Høiland.

Godhed, Godmodighed, Godgjørenhed. — Lighed og Forskjel i disse Ords sproglige Betydning udvikles i Forbindelse med Begrebernes sædelige Værd.

Om Oehlenschlägers »St. Hansaftens-Spil«.

Hvorledes betegner Døberen Johannes sit Forhold til Jødernes Forventninger om en Christi Forgænger, og til Christus selv?

Mennesket er et frit Væsen, men ogsaa en Naturgjenstand; der forlanges fremstillet nogle Hovedtræk, som vise hans Afhængighed af Naturforholdene.

Glæde og Sorg føre begge Mennesket ud over den rolige Henleven i de daglige Forhold; her spørges: hvilken af dem har den største og den tjenligste Indflydelse paa hans Moralitet og Religiositet?

Det saakaldte lærde Tidsrum i den danske Literaturhistorie skildret i Almindelighed.

Troløshed, Falskhed, Forræderi: disse Begreber bestemmes og oplyses med Exempler.

Er Ensomhed eller Selskabsliv tjenligst for Udviklingen af Menneskets Forstandsevner?

Lignelsen om den rige Bonde oversættes og forklares.

Under hvilke Former styrede Keiser August den romerske Republik?

Concordia parvae res erescunt, discordia maximae dilabuntur.

Hvorledes vindes og bevares en Hædersmands Agtelse og Venskab?

Alexander den Store og Christopher Columbus vare Begge Opdagere af Lande, der indtil deres Tid havde været deres Landsmænd ubekjendte; men der var dog den allerstørste Forskjel mellem disse Mænds Virksomhed. Dette udvikles nærmere.

Der forlanges Udvikling af følgende Synonymer: ærlig og redelig, sanddru og aabenhjertig, snaksom og aabenmundet.

Latin.

III Klasse. Kern og Krebs's Læsebog, S. 1—26; af Cornelius Nepos: Phocion, Timoleon og Hamilcar. Madvigs Sproglære efter Planen for denne Klasse i Skolens Program for 1865. Skriftlige Øvelser paa Skolen.

IV Klasse. Af Cornelius Nepos: Conon, Dion, Iphicrates, Chabrias og Timotheus; af Cæsar: Bell. Gall. 2den og 3die Bog. Efter Madvigs Grammatik, 4de Udgave, er Formlæren repeteret og udvidet; af Syntaxen læst fra § 177 til § 285 med de sædvanlige Forbigaaelser. Ugentlig 1 Hjemme- og 1 Skolestiil. Til Udgangen af Mai 35 Hjemme- og 34 Skolestile.

V Klasse. Cæsars Gallerkrig, 7de Bog, fra Cap. 7 til Enden; Ciceros 1ste, 2den og 3die Tale mod Cati-lina; Ovids Forvandlinger efter Blochs Udvalg: Pyra-mus og Thisbe, Cadmus og Pentheus (466 Vers). I Grammatik er læst Ordføiningslærens 2det Afsnit ind-til Cap. 9 med de sædvanlige Forbigaaelser, Formlæren er repeteret. Ugentlig 1 Hjemme- og 1 Skolestiil. Ialt til Udgangen af Mai henholdsvis 36 og 34.

Det romerske Riges Fremgang og Tilbagegang i Henseende til Verdensherredømmet fra Republikens Fald indtil Constantin den Store. En historisk Oversigt.

Enhver Stilling i Livet fremmer Udviklingen af Mandens gode Egenskaber, men ogsaa lettelig af visse Feil: for hvilke Fristelser og Farer ere saaledes den uindskrænkede Konge og den jordløse Husmand udsatte?

Hvad forstaae vi ved »den store Folkevandring»? og hvad blev dens Følge for Verdenshistorien?

St. Knud i Odense og St. Knud i Ringsted.

At beskrive et klassisk eller et dansk Literaturværk; efter eget Valg.

VI Klasse. Ciceros Tale for det maniliske Lovforslag samt Cato Major; Livius's første Bog; Virgils Æneide, 4de Bog. Madvigs Sproglære (4de Udgave). Partier af Bojesens Antiquiteter. En Hjemmestil og en Skolestil (eller Version) ugentlig. Efter Leilighed mundtlige Stiløvelser og Extemporallæsning. Indtil Slutningen af Mai er skrevet 32 Hjemmestile, 35 Skolearbejder.

VII Klasse. Hele Klassen har læst og repeteret: Livius 6te Bog, Ciceros Tusculaner, 3die Bog, Virgils Æneide, 4de Bog, Horats's Oder, 1ste Bog, og Breve, 2den Bog; repeteret Livius 5te Bog; læst extempore, i Flemmers Udvalg: Stykker af Svetonius, Plinius og Qvintilian.

Yngre Afdeling har særskilt læst og repeteret: af Cicero Tusculanernes 2den Bog og Talen for Roscius, af Sallust Catilina.

Ældre Afdeling har repeteret: Livius 4de Bog, Ciceros Lælius samt Talerne for Roscius, Archias og Milo; Virgils Æneide, 2den og 3die Bog; Horats's Oder, 2den Bog, Breve, 1ste Bog.

Madvigs Grammatik repeteret; Antiquiteter og Literaturhistorie efter Bojesen og Tregder. Til Udgangen af Mai 69 skriftlige Arbejder, hvoraf 12 Versioner.

Ved Afgangsexamen opgives, af Cicero: Lælius, Tusculanerne, 2den og 3die Bog, Talerne for Roscius, Archias og Milo (Frigast: Talerne for Dejotarus, Ligarius og 1ste og 2den Tale mod Catilina istedetfor Talen for Roscius); af Livius: 4de, 5te og 6te Bog; Sallusts Catilina; af Virgils Æneide 2den, 3die og 4de Bog; af Horats: Oderne 1ste og 2den Bog, Brevene 1ste og 2den Bog.

Græsk.

IV Klasse. Bergs Formlære, den regelmæssige Sprogbrug. Sammes Læsebog til S. 35 (med Forbigaaelse af de danske og enkelte græske Exempler).

V Klasse. 1ste Bog af Xenophons Anabasis; Homers Odyssee, 10de Bog, V. 1—345. Det Vigtigste af Bergs Formlære (3die Udgave).

VI Klasse. Homers Odyssee, 1ste, 2den og 3die Bog; Herodots 9de Bog. Bergs Formlære og Tregders Mythologi.

VII Klasse. Homers Odyssee, 1ste og 2den Bog; af Tregders Anthologi Hymner, Elegier, Epigrammer og meliske Digte; Xenophons Memorabilia, 3die Bog; Platos Eutyphron og Kriton. 2den Bog af Xenophons Anabasis er repeteret. Ældre Afdeling har repeteret 1ste og 2den Bog af Homers Iliade, 1ste Bog af Xenophons Anabasis, Demosthenes's 2 første philippiske Taler samt de 30 første Capitler af Plutarchs Alexander. Formlæren (efter Berg) og Mythologien (efter Tregder) ere repeterede. Af Tregders Literaturhistorie er læst det Væsentligste indtil 3die Periode, af det Følgende nogle Enkeltheder. Af Bojesens Antiquiteter ere enkelte Partier gennemgaaede. Madvigs Ordføiningslære er benyttet paa Skolen til at eftersee de mundtlig meddelte Regler.

Til Afgangsexamen opgives: Homers Iliade, 1ste og 2den Bog, Odyssee, 1ste og 2den Bog; Tregders Anthologi: Hymner, Elegier, Epigrammer, meliske Digte; Xenophons Anabasis, 1ste og 2den Bog (Frigast: 2den og 3die Bog), og Memorabilia, 3die Bog; Platos Kriton, Eutyphron og Sokrates's Forsvarstale; Demosthenes's 2 første philippiske Taler; de 30 første Capitler af Plutarchs Alexander.

Hebraisk.

VII Klasse. Yngre Afdeling. Det Vigtigste af Whittes Formlære. Genesis, Cap. 1—16.

Ældre Afdeling. Genesis læst ud og repeteret. Whittes Formlære.

Tydsck.

- I Klasse. Rungs Læsebog for de lavere Klasser (9de Udgave), S. 34—96. Det Vigtigste af Formlæren efter Bruun, Tydsck Grammatik til Skolebrug. I en Uge-time skriftlige Øvelser paa Skolen, bestaaende i Dictat af læste Stykker og Bøining af opgivne Ord.
- II Klasse. Rungs Læsebog, S. 96—182. Af Bruuns Sproglære Hovedordenes Kjøns- og Bøiningslære, samt det Vigtigste af Formlærens øvrige Dele. 1 Gang ugentlig paa Skolen mundtlig eller skriftlig Oversættelse fra Dansk til Tydsck efter Jürs's og Rungs Materialier. Indtil Udgangen af Mai 19 skriftlige Arbeider.
- III Klasse. Hjorts Læsebog, 1ste Deel, de prosaiske Stykker, S. 1—49. Formlæren efter Bruuns Sproglære med adskillige Forbigaaelser. Analyse. Rungs og Jürs's Materialier til tydske Stile benyttede til mundtlige Øvelser.
- Ustuderende. Den ene ugentlige Særtimer i Tydsck er i den største Deel af Aaret anvendt til Dansk, da Disciplene stode meest tilbage i dette Fag. Rungs Læsebog for de lavere Klasser, S. 173—207. Desuden de fleste Vers bag i Bogen oversatte. Analyse og Gloser. Enkelte Afsnit af Formlæren særskilt gennemgaaede.
- IV Klasse. Hjorts Læsebog, 1ste Deel, de prosaiske Stykker, S. 134—162; 164—183; 186—194. Af Bruuns Sproglære Formlæren. De vigtigste Paragrapher af Ordfoiningslæren gennemgaaede. Mundtlige Øvelser 1 Gang ugentlig efter Jürs's og Rungs Materialier (Stykkerne 88—105).
- Ustuderende særskilt (i den ene ugentlige tydske Særtimer): Hjorts Læsebog, 1ste Deel, de prosaiske Stykker, S. 87—122. Enkelte Afsnit af Formlæren særskilt gennemgaaede. Analyse.

- V Klasse. Valgte Stykker af Hjorts Læsebog, 1ste Deel, fra S. 235 til Bogens Slutning, ialt omtrent 150 Sider, fra Skoleaarets Begyndelse lectieviis og efter Nyaar skifteviis med og uden Lectier, senere alene fra Bladet. Af Bruuns Sproglære Formlæren og Ordfoiningslæren; den sidste med nogle Forbigaaelser. 1 Hjemmestiil ugentlig efter Fibigers Materialier til tydske Stile, 1ste Hefte. Til Udgangen af Mai 34 skriftlige Arbeider. — Ustuderende særskilt 2 Timer ugentlig: Læsning fra Bladet i Fibigers »Deutsches Lesebuch« og Sammes »Anthologie«. Sproglæren gennemgaaet.
- VI Klasse. Læsning fra Bladet i Fibigers »Deutsches Lesebuch« og Sammes »Anthologie«. Bruuns Sproglære. 1 Hjemmestiil ugentlig efter Fibigers Materialier til tydske Stile, 1ste Hefte. Til Udgangen af Mai 32 skriftlige Arbeider.

Fransk.

- II Klasse. Borrings, Manuel de langue française, S. 23—62, 66—77. Efter Pios Grammatik det Vigtigste af Bøiningslæren, med Undtagelse af de uregelrette Verber. En Time om Ugen er anvendt paa Skolen til Udskrivning af Læsebogen eller, en Gang imellem, til skriftlig Bøining af regelrette Verber.
- III Klasse. Samme Læsebog, S. 81—89, 126—140, 149—164. Efter Pios Grammatik hele Bøiningslæren med enkelte Forbigaaelser. Desuden er der i Reglen skifteviis hver 3die og hveranden Uge anvendt en Time til skriftlig Oversættelse efter Borrings Stiløvelser, 1ste Afdeling, eller skriftlig Bøining af uregelrette Verber. Indtil sidst i Mai 13 Stile.
- IV Klasse. Lassen, Fransk Extemporallæsning for Sko-

lernes høiere Klasser, S. 23—36, 47—56, 57—72, 114—123, 163—167, 179—183, 184—193, 233—249. Af Pios Grammatik er hele Bøiningslæren læst. Skriftlige Arbejder af samme Art som i III Klasse, samme Bog, vanskeligere Stykker, paa Skolen. Indtil Udgangen af Mai 14 Arbejder.

V Klasse. Borring, Études littéraires, S. 1—20, 119—186, 294—300, 342—368. Formlæren repeteret efter Pios Lærebog. Skriftlige Øvelser paa Skolen have bestaaet i Oversættelse fra Dansk til Fransk eller Dictat. Indtil sidst i Mai 13 Stile.

VI Klasse. Samme Læsebog, S. 231—372. Fra Bladet nogle af de sidste Stykker i Læsebogen, samt Mérimée, La mosaïque et autres contes et nouvelles. Disciplene have endvidere opgivet som Privatlæsning omtrent 25 à 30 Sider om Maanedens. Af Abrahams' Sproglære er hele Bøiningslæren repeteret, desuden nogle af Ordføiningslærens vigtigste Stykker gennemlæste paa Skolen. Skriftlige Arbejder paa Skolen (indtil Slutningen af Mai 13 Stile) til Indøvelse af Sproglæren.

VII Klasse. I 1 Ugetime Læsning fra Bladet i Borring's album littéraire (3die Udgave).

Engelsk.

VII Klasse. (A. + B.) Repp, English stories, S. 1—49. Kortfattet engelsk Formlære af Rosing gennemgaaet paa Skolen. VII A. tillige Goldsmith, The vicar of Wakefield, 21—32 Cap., og Byrons Mazeppa.

Religion.

I Klasse. Balslevs Bibelhistorie tilligemed Lidet af Kirkens Historie efter Apostlenes Dage. I Bibelen er læst

et Udvalg af 1ste Mosebog. Af Luthers lille Catechismus: Loven, Troen, Fadervor og daglige Morgen-, Aften- og Bordbønner med mundtlige Forklaringer. Af Psalmebog til Kirke- og Huus-Andagt Nr. 6, 19, 60, 76, 88, 89, 96, 144, 149, 205, 222, 239 og 358.

II Klasse. Det gamle Testamentes Historie indtil Kongerne, efter Assens' Lærebog i den bibelske Historie. Ved Bibellæsninger er gennemgaaet Jesu Christi Historie, dels efter udvalgte Stykker af de 4 Evangelier, dels efter Psalmebogens Fremstilling af Lidelseshistorien. Luthers lille Catechismus, de 5 Parter, med Forklaringerne. Psalmer Nr. 1, 75, 81, 126, 136, 155, 231, 246, 270, 375 og 403.

III Klasse. Det gamle Testamentes Historie, efter Assens. Bibellæsninger som i II Klasse, men Omfanget udvidet. Balslevs Catechismusforklaring § 1—54. Psalmer Nr. 3, 10, 31, 37, 137, 240, 455, 457, 463, 466 og 546.

IV Klasse. Jesu Christi Historie, efter Assens. Balslevs Catechismusforklaring § 55 — Enden.

V Klasse A. Det gamle Testamentes Historie (Repetition) og Afsnittene om det gamle Testamentes kanoniske og apokryphiske Bøger, om Skriftudlægningen og de Skriftkloge, om Apostlenes Gjerninger og om det nye Testamentes hellige Skrifter, efter Assens. I Bibelen er læst Apostlenes Gjerninger. Hele Balslevs Catechismusforklaring (Repetition). Med Benyttelse af Psalmebog og Almanak er der meddeelt en Fremstilling af det christelige Kirkeaar.

VI Klasse. Afsluttende Repetition af Bibelhistorien, efter Assens, og af den christelige Troes- og Sædelære paa Grundlag af Balslevs Forklaring af Luthers lille Catechismus.

VII Klasse. Johannesevangeliet i Grundsproget med mundtlige Forklaringer. M. Mørk Hansens Populære Fremstilling af Kirkens Historie for tænkende Christne er cursorisk gennemgaaet og Hovedstykkerne repeterede.

Historie.

- I Klasse. Kofods fragmentariske Lærebog, forfra indtil Norden i de ældste Tider, med Forbigaaelse af Stykker S. 2, 8—10 og 104—105.
- II Klasse. Kofods fragmentariske Lærebog, fra Norden i de ældste Tider indtil Aar 1815.
- III Klasse. Bohr, Lærebog i den gamle Historie, 6te Udgave, med Forbigaaelser S. 38—40, 43—44, 52—55, 67—73, 87—95, 106—110, 118—120, 128—131, 143—149, 155—157, 190—192, 194—198, 210.
- IV Klasse. Bohr, Lærebog i Middelalderens Historie (5te Udgave), med Forbigaaelse af S. 1—3, 19—20, 33—40, 52—58, 62—64, 71—72, 91—93, 96, 122—123, 157—161, 175—178, 183—207. Hvad der i denne Klasse forbigaaes af Hensyn til de Ustuderende, medtages ved Slutningsrepetitionen i VII Klasse.
- V Klasse. Allen, Lærebog i Danmarks Historie til Skolebrug, 11te Udgave, med adskillige Forbigaaelser af de indre Forhold. De forbigaaede Stykker medtages ved den sidste Repetition i VII Klasse.
- Ustuderende af IV og V Klasse have i 2 særskilte Ugetimer gennemgaaet og repeteret Kofods fragmentariske Lærebog i Verdenshistorien indtil Aar 1815.
- VI Klasse. Hovedpartiet af Grækenlands og Roms Historie i Oldtiden, fra Aar 776 f. Chr. indtil Aar 37 efter Chr. (Thriges mindre Lærebog i den gamle Historie, S. 23—184).

VII Klasse. Oldtidens Historie efter Thriges større Lærebog. Slutningsrepetition af Danmarks Historie efter Allen, nu fuldstændigt. Desuden har den ældre Afdeling repeteret enkelte Partier af den nyere Historie, efter eget Valg; den yngre Afdeling Stykker af Middelalderen efter Bohrs Bog, hvor nu det paa tidligere Stadier Forbigaaede er medtaget.

Geografi.

I Klasse. Oversigt over hele Jordbeskrivelsen, efter Erslevs Mindre Lærebog i den almindelige Geografi for vore Borgerskoler og tillige for vore Latinskolers 1ste og 2den Klasse, med Forbigaaelse af de fleste Talstørrelser og meget Andet. Danmark noget udførligere end det Øvrige.

II Klasse. Samme Lærebog heelt igjennem med Udeladelse af S. 1—3 og 115—120.

III Klasse. Europa, den danske Stat, Sverrige og Norge, Rusland, Preussen, Tydskland, Nederlandene, Belgien, England, efter Munthe-Velschows Lærebog (16de Oplag).

IV Klasse. Preussen, Tydskland, Østerrig, det osmaniske Rige i Europa, Grækenland, Asien og Afrika, efter Munthe-Velshows Lærebog.

V Klasse. Amerika og Australien samt Repetition af Europa indtil Nederlandene. Desuden Hovedtrækkene af den mathematisk-physiske Geografi. Munthe-Velschows Lærebog.

-- Ustuderende, i en særskilt Ugetime, Asien og Afrika samt de Lande af Europa, der ikke ere læste sammen med den øvrige Deel af Klassen. Samme Lærebog.

VI Klasse. Sidste afsluttende Repetition. Asien og Afrika ere heelt gennemgaaede, af de øvrige Verdensdele

valgte Stykker; Alt efter Munthe-Velschows Lærebog med mundtlige Meddelelser. Efter Indledningen i samme Lærebog er den mathematisk-physiske Geografi gennemgaaet, ligeledes med mundtlige Meddelelser.

Regning og Arithmetik.

- I Klasse. Praktisk Regning efter Mundts Regnebog med hele Tal og Brøk. Jævnlig Øvelse i Hovedregning.
- II Klasse. Regning med Brøk og Reguladetri, efter Mundt, og jævnlig Øvelse i Hovedregning.
- III Klasse. 1 Time ugentlig praktisk Regning, tildeels efter Mundt. Læst Steens elementære Arithmetik, §§ 1—5: Tal, Sum, Product, Proportioner og Decimalbrøk.
- Ustuderende i særskilte Timer praktisk Regning efter Mundt og Meier.
- IV Klasse. Læst Steens elementære Algebra, § 1, om Potens; repeteret Proportioner og Decimalbrøk efter den elementære Arithmetik. Praktisk indøvet Uddragning af Kvadrat- og Cubikrod.
- Ustuderende særskilt: Regning efter Meiers Regnebog og ugentlig en Regneopgave hjemme. Indøvet Ligninger af 1ste Grad efter Steens Algebra.
- V Klasse. Steens elementære Algebra, §§ 2 og 3: Rod og Potens i udvidet Betydning. Skriftlige Hjemmearbejder et Par Gange om Maaneden, istedetfor Lectie, og Øvelser paa Skolen i den tilsvarende Time.
- Ustuderende særskilt: Regning efter Meier og skriftlige Regnearbejder hjemme ugentlig. Læst Steens Algebra, §§ 4, 5 og 6 og repeteret § 1 tilligemed den elementære Arithmetik.
- VI Klasse. Steens elementære Algebra, §§ 4, 5 og 6: Logarithmer, Ligninger og Anvendelse af Ligninger.

Skriftlige Hjemmearbejder, istedetfor Lectie, 2 à 3 Gange om Maaneden og Øvelser paa Skolen i de tilsvarende Timer.

VII Klasse. Ældre Afdeling. Afsluttende Repetition efter Steens elementære Arithmetik og Algebra. Skriftlige Øvelser paa Skolen i 1 Ugetime.

Yngre Afdeling. Læst Differenti- og Qvotientrækker og repeteret §§ 4—6 (Logarithmer og Ligninger) efter Steens elementære Algebra, med enkelte Tillæg (dobbelte irrationale Størrelses Transformation). Skriftlige Øvelser paa Skolen 1 Time om Ugen.

Geometri.

IV Klasse. Ramus's elementære Geometri, Art. 1—59, og Problemerne 1—14 i Art. 64.

— Ustuderende særskilt: Art. 60—63 og 65—80.

V Klasse. Samme Lærebog: Art. 60—63, 65—95 og 109—110.

— Ustuderende særskilt desuden Art. 111—127, samt Fladers og Legemers Beregning efter Mundts Stereometri, Cap. 2—5.

VI Klasse. Ramus's Geometri, Art. 111—127, med Undtagelse af nogle mere complicerede Opgaver.

VII Klasse. Ældre Afdeling. Afsluttende Repetition efter Ramus's Lærebøger i Trigonometri, Plangeometri og Stereometri. Før Repetitionen er lært af Stereometrien: Art. 70—83, 85—88. 1 Opgave hjemme om Ugen.

Yngre Afdeling. Læst Ramus's Trigonometri, Art. 1—7 og 9—17. Sammes Stereometri, Art. 1—83.

1 Opgave hjemme ugentlig.

Naturhistorie.

- I Klasse.** Efter Lützens Lærebog Nr. 2 er læst enkelte Stykker, saasom: Aber, Insektædere, Flagermuus, Rovdyr, Drøvtyggere, Tykbudede, Rovfugle, Spurvfugle, Klattrefugle og Svømmefugle. Disciplene holdes til at læse og lære nøjagtigt, men ved Gjenstande fra Skolens Samlinger, Afbildninger og Fortællinger søger man at vække en levende Forestilling om de Former, der fremstilles. I Begyndelsen og Slutningen af Skoleaaret Øvelser i den botaniske Terminologi: Stængelen, Roden, Bladet, Blomsterstande og Blomsterdækker samt Støvdragerne, uden Bog, idet Disciplene selv maa samle Blade, Blomster og Planter, der benyttes som Materiale ved Underviisningen.
- II Klasse.** Af samme Bog er læst følgende enkelte Stykker: Øgler, Slanger, Padder, Beenfisk, Biller, Aarevingede, Skjælvingede, Edderkopper, Krebsdyr, Blæksprutter, Snegle, Søborrer, Søstjerner og Sølillier. I Begyndelsen og Slutningen af Skoleaaret Øvelser i Terminologien: Rod, Stængel, Blad, Blomst, Frugt og Linnés System, efter samme Plan som i 1ste Klasse.
- III Klasse.** Efter Vaupell, Planterigets Naturhistorie, 3die Udgave ved Grønlund, er læst S. 1—67. Efter Lützens Lærebog Nr. 2 læst Pattedyr, S. 1—68.
- IV Klasse.** Efter Vaupell, 2den Udgave, læst: Tokiimbladede Planter, S. 161—201. Efter Lützens Lærebog Nr. 2 læst: Fugle, Krybdyr, Padder og Fiske, S. 69—159. — Ustuderende i en særskilt Ugetime desuden: efter Vaupell: Blomsterløse Planter, S. 120—141, og efter Lütken: Leddyr, S. 160—214.
- V Klasse.** Blomsterløse, nøgenfrøede og eenkiimbladede Planter efter Vaupell, 2den Udgave; derefter Plante-

anatomien efter samme Bog, S. 73—161. Krybdyr, Padder, Fiske og hvirvelløse Dyr efter Lütken, Lærebog Nr. 2, S. 112—242.

V Klasse. Ustuderende. Afsluttende Repetition efter Vaupells og Lütkens Lærebøger.

VI Klasse. Afsluttende Repetition efter Vaupells 2den Udgave og Lütkens Lærebog Nr. 2.

Naturlære.

VII Klasse. Ældre Afdeling. Repeteret Naturlærens mekaniske Deel efter Ørsted og læst den chemiske Deel efter Petersen. Astronomi efter Ramus's Lærebog, §§ 1—6, 8—15, 17.

Yngre Afdeling, i Forbindelse med de Ældre: Naturlærens mekaniske Deel efter Petersen. I Juni læses: Bølgebevægelsen efter Ørsted.

V. Skolens Bygninger og Inventar

ere i dette Skoleaar vedligeholdte, men intet væsentligt Nyt udført eller anskaffet.

VI. Bibliothek og videnskabelige Samlinger.

Ved Skiftet efter Overlærer J. D. Hage tilfaldt der i Henhold til hans og hans Hustrues Testament af 19de Februar 1834 Nykjøbing Skoles Bibliothek en Kapital af 1500 Rd. og en Jordlod ved Stege af Hartk. 1 Td. 5 Skpr. 3 Fdkr. 2 $\frac{3}{4}$ Alb. med et Areal af henved 12 Tønder Land.

Denne Lod udleiedes først til Testators Fader, dernæst til hans Moder for 68 Rd. om Aaret. To Jordstykker af tilsammen lidt over en halv Tønde Land bortforpagtedes i Aaret 1863 for en aarlig Afgift af 4 Tdr. Byg efter Kapitels-taxt; og efter Enkefru C. A. Hages Død den 13de Juni 1866 sattes den øvrige Deel af Jorden, c. 11 Tønder Land, til Forpagtningsauktion, hvorved den for 21 Aar tilsloges Handelshuset C. Hage & Søn i Stege for en aarlig Afgift af 70 Tdr. Byg efter Kapitelstaxt og Forpligtelse til at bære Skatter og Afgifter samt at dræne Jorden. Bibliothekets derved ganske forandrede økonomiske Stilling gav Anledning til Forhandlinger imellem Skolens Forstanderskab, Kirke- og Underviisningsministeriet og Executorerne af J. D. Hages Testament, den Afdødes Brødre Godseier A. Hage og Byfoged H. Hage. Dette førte til, at Testamentets Bestemmelse om fortrinsviis Anvendelse af Midlerne til Naturvidenskabernes, Histories og Geografies Forsyning med Apparat herefter bliver at fortolke strengere end hidtil. Anskaffelser til andre Videnskabsfag blive altsaa at afholde af Skolekassens Tilskud, som Bibliotheket fremdeles beholder. Det bestemtes endvidere, at den aarlige Bekjendtgjørelse om Legatets Regnskab bortfalder imod at der i Skolens Indbydelsesskrift gjøres Rede for Midlerne og deres Anvendelse. Bibliotheket selv bliver dog eet og udeelt, saavel som Catalogen. Alle Bibliothekets Fælledsudgifter til Opstilling, Bogføring, Udlaan m. m. udredes af Legatet med Totrediedelev, af Skolekassens Tilskud med en Trediedeel. Som Følge af disse Bestemmelser føres Legatets Regnskab adskilt fra Skolekassens, ligesom ogsaa de for Legatets Midler anskaffede Bøger og videnskabelige Apparater opføres for sig.

A.

Regnskab for J. D. Hages Legat i Finantsaaret 1867—68.

1. Legatet eier:

en Panteobligation for	1500 Rd.,
der forrentes med 4 Pct.;	
en Hartkorns-Udjævningsobligation for	50 —
Jordlodden ved Stege.	

2. Indtægt i Finantsaaret 1867—68:

Beholdning den 31te Marts 1867 . . .	454 Rd. 59 Sk.
Renter for Kalenderaaret 1867 . . .	62 — " -
Forpagtningsafgift for 1868	496 — 10 -
	<hr/>
	1012 Rd. 69 Sk.

3. Udgift i samme Finantsaar:

Boghandlerregninger	699 Rd. 52 Sk.
Indbinding	28 — 48 -
Fornaturvidenskabelige	
Apparater	64 — 33 -
Chemiske Præparater	" — 28 -
Avertissement	2 — 36 -
Overordentlig Skat af	
Forpagtningsafgiften	
af Jordlodden i Hen-	
hold til Lov af 25de	
Juli 1867 § 6 d.	4 — 62 -
Inventariesager til na-	
turvidenskabelige Ap-	
parater	5 — " -

---

805 — 25 -

Contant Beholdning den 31te Marts 1868 207 Rd. 44 Sk.

Til Legatet er, efterat Bogfortegnelsen i forrige Program var sluttet, anskaffet følgende

Bøger:

- Aarbøger for Nordisk Oldkyndighed og Historie, udg. af det Kgl. nordiske Oldskriftselskab. 1866. H. 4. 1867. H. 1—4. Kbhvn 1867.
- Allen, De tre nordiske Rigers Historie under Kong Hans, Christiern den Anden, Frederik den Første, Gustav Vasa, Grevefeiden, 1497—1536. B. 3. Afdel. 1—2. Kbhvn. 1867.
- Æ. W. Bafer, Der Albert Nyanza, das große Becken des Nil. U. d. Englischen von J. G. M. Martin. B. 1—2. Jena 1867.
- E. Beauvois, Histoire légendaire des Francs et des Burgondes aux III et IVièmes siècles Paris et Copenhague 1867.
- Æ. F. Bergsjøe, Den danske Stats Statistif. B. 1—4. Kbhvn. 1844—1853.
- Budtz Müller & Co., Danske Mindesmærker i fotografiske Fremstillinger. Thorvaldsens Arbejder efter Originalerne i Museet. Med dansk og fransk Text. Lev. 8—18 (hver med 2 Tavler og 1 Blad Text). Kbhvn. 1867—68.
- E. Dalgas, Geographiske Billeder fra Heden. H. 2. Kbhvn. 1868.
- Danske, Slesvigske og Skaanske Prospekter. Fotograferede af Maler J. F. Busch. Med tilhørende Text. H. 5—6 (hvert 3 Tavler med 1 Blad Text). Nestved 1867.
- Diplomatarium Suecanum colleg. et edid. J. G. Liljegren et B. E. Hildebrand. Voll. 1—5. Holmiæ 1829—1865.
- Eriks Sællandske Lov, udg. af det nordiske Litteratursamfund ved P. G. Thorsen. Kbhvn. 1852.
- (Flora Danica) Icones plantarum sponte nascentium in regnis Daniæ et Norvegiæ et ducatibus Slesvici et Holsatiæ et in comitatibus Oldenburgi et Delmenhorstia (a vol. IX titulo mutato: — in regno Daniæ et ducatibus Slesvici, Holsatiæ et Lauenburgiæ*) ad illustrandum opus de iisdem plantis regio jussu exarandum, Floræ Danicæ nomine inscriptum. Voll. 1—3 ed. G. Chr. Oeder; 4—5 ed. O. F. Müller; 6—7 Mart. Vahl; 8—13 J. W. Hornemann; 14 F. M. Liebmann (Salom. Drejer, J. F. Schouw, J. Vahl); 15 F. M. Liebmann et Joh. Lange (Jap. Steenstrup). Ejusdem operis fasciculus XLVI, ed. Joh. Lange; supplementi fasc. 1, ed. F. M. Liebmann, 2 Joh. Lange. Hauniæ 1764—1867. Coloreret Exemplar.
- C. Fogh og C. F. Lütken, Tidsskrift for populære Fremstillinger af Naturvidenskaben. Række 3. B. 4. H. 2—4. Extrahefte til B. 4. B. 5. H. 1—2. Kbhvn. 1867—68.

- Generalstabens topografiske Atlas over Danmark. Blad 32. Svendborg.
- Kjøbenhavns Omegn i VI Blade. Udg. af Generalstabten. Bl. I—VI. Den dansk-tydske Krig i Aarene 1848—50, udg. af Generalstabten. 1ste Del, Krigen 1848, 1ste Afsnit. Kbhvn. 1867. Hertil Kort over Slesvig og Plan over Træfningen ved Bau 1848.
- P. Heiberg, Botanisk Tidsskrift. B. 2. H. 1—4. Kbhvn. 1867—68.
- H. Jenssen-Tusch, Plantenavne i forskjellige europæiske Sprog. Afdl. 1. Nordiske Plantenavne. Kbhvn. 1867.
- R. Keyser, Efterladte Skrifter. B. 2. Afd. 1. S. 3. Afd. 2. Christiania 1867. — Samlede Afhandlinger. S. 1. Om Nordmændenes Herkomst og Folkeslægtskab. Christiania 1868.
- J. Kinch, Ribe Byes Historie og Beskrivelse indtil Reformationen. H. 1. Ribe 1868.
- A. H. Layard, Niniveh und Babylon. Uebers. v. J. Th. Zenker. Leipzig. Meklenburgisches Urkundenbuch, herausgeg. v. d. Vereine für Meklenburgische Geschichte u. Alterthumskunde. B. 1—III. Schwerin 1863—65.
- Naturhistorisk Tidsskrift, stiftet af Henrik Krøyer, udg. af J. C. Schiødt. 3die Række. B. 3. II. 2—3. B. 4. H. 1—2. Kbhvn. 1865—66.
- C. Peter, Geschichte Roms in drei Bänden. B. 3. Halle 1867.
- Petermann, Mittheilungen a. d. Gesamtgebiete der Geographie. 1867. VI—XII. 1868. I—V. Gotha. — Ergänzungsheft Nr. 19—22. Gotha 1867.
- Poggendorff, Annalen der Physik u. Chemie. 1867. Nr. 4—12. 1868. Nr. 1—4. Leipzig 1867—68.
- A. v. Reumont, Geschichte der Stadt Rom. B. 1—2. Berlin 1867.
- Samlinger til jydsk Historie og Topografi. H. 3. 4. Aalborg 1867.
- A. Stieler's Hand-Atlas über alle Theile der Erde nach dem neuesten Zustande, u. über das Weltgebäude. Neue Bearb. a. d. Jahren 1865 u. 1866. Gotha 1867.
- S. v. Sybel, Historische Zeitschrift. Jahrg. 9. Jahrg. 10. S. 1. München 1867—1868.
- Urkundenbuch der Stadt Lübeck, herausg. v. d. Vereine für Lübeckische Geschichte u. Alterthumskunde. Th. 3. Lief. 8—11. Lübeck 1867.
- G. Weber, Allgemeine Weltgeschichte. B. 7 (erste Hälfte). Geschichte des Mittelalters. Th. 3. Leipzig 1867.
- Wiberg, Almüdelig dansk Præstehistorie. S. 1. Odense 1868.

Naturvidenskabeligt Apparat.

Physiske Instrumenter.

Foruden nogle Reparationer paa ældre Apparater er anskaffet:

1. En Gasholder af Kobber.
2. Et Inductionsapparat.
3. En Sextant i Kasse.
4. En Kikkert med Stativ.
5. Et Glas med Kalium.
6. Et Sæt smaa Porcellainsskaale
7. Et Sæt Bægerglas.
8. Et Dusin Glasrør.
9. 6 Stkr. Florentinerkolber.
10. 6 Stkr. Retorter med Tubus og Glasprop.
11. 4 Stkr. Sikkerhedstragte.

Naturhistorisk Samling.

1. Et Stativ til Opstilling af mindre Glas med Dyr i Spiritus.
2. Et Dusin Glas til samme

Der er iaar ikke indkjøbt naturhistoriske Gjenstande, fordi Skolen ikke har nogen passende Plads til, hvad der allerede haves. Derimod er der af Læreren i Naturhistorie samlet en Deel Former til Oplysning af Insekternes Forvandlinger, som alle opbevares i Spiritus.

EE.

Bøger anskaffede for Skolekassens Tilskud eller givne af Ministeriet og Andre.

I denne Fortegnelse ere de fra Kirke- og Underviisningsministeriet sendte Bøger mærkede med †; Andres Gaver med *.

† Aarsberetning fra det kgl. Geheimearchiv. B. 4. H 2. Kbhvn. 1867.
Aeschinis orationes ed. Ferd. Schultz. Lipsiæ 1865.

- L. Apuleii Opera omnia. Ed. G. F. Hildebrand. Pars I—II. Lipsiæ 1842.
- D. Arlaud, *Fransk Chrestomathie*. S. 1—4. Kbhvn. 1867.
- * S. J. B., Dr. Rütens „Begyndelsesgrundene af Dyreverigets Naturhistorie“ (Værebog i Zoologien Nr. 2) kritisk bedømt som Skolebog. Kbhvn. 1868.
- * A. Berg, *Udvalg af den norske Literatur*. Kbhvn. 1868.
- † J. P. Berg, *De auctore Iphigeniæ Aulidensis*. Hauniæ 1867. (Philos. Doctordisp.)
- Biblia sacra vulgatae editionis auctoritate sum. pont. Pii IX ed. Valentinus Loch. Tom. I—IV (vol. I—II). Ratisbonæ 1849.
- G. D. Biehls Oversættelse af Don Quixote. 2den Udgave; revid. af F. L. Liebenberg. S. 15. Kbhvn. 1867.
- † Chr. Bruun, *Aarsberetninger og Meddelelser fra det store kgl. Bibliothek*. H. 2. Kbhvn. 1866.
- J. Calvini in Novum Testamentum commentarii ad editionem Amstelodamensem ed. A. Tholuck. Vol. I—VII. Berolini 1833—34.
- † C. Christensen, *Om Glaucom*. Kbhvn. 1867. (Med. Doctordisp.)
- Q. Curtii Rufi Historiarum Alexandri Magni libri qui supersunt. E. Hedicke rec. Berolini 1867.
- † C. Dribein, *Om Sitophobi*. Kbhvn. 1866. (Med. Doctordisp.)
- O. Eneroth, *Folkskolan, dess Ändamål, Medel och Verkningar*. Stockholm 1867.
- * Ed. Grølew, *Værebog i den almindelige Geografi til Brug for vore Latinløber og Seminarier*. Nr. 1. Udg. 3. Kbhvn. 1868.
- † Th. S. Grølew, *Supplement til „Almindeligt Forfatter-Lexikon for Kongeriget Danmark med tilhørende Bilande“, indtil Udgangen af Marts 1853*. S. 15. (Tscherning—Winther.) Kbhvn. 1867.
- † Eva Homo, *versificeret Novelle; 2den forøgede Udgave*. Kbhvn. 1867.
- Facciolati, Forcellini et Furlanetti, *Lexicon totius Latinitatis*, cur. Fr. Corradini. Tom. II. Fasc. VI. Patavii 1867.
- A. Fleckeisen u. H. Masius, *Neue Jahrbücher für Philologie u. Pädagogik*. B. 95—96. H. 4—12. B. 97—98. H. 1—4. Leipzig 1867—68.
- † *Forelæsninger og Øvelser ved Kjøbenhavns Universitet og den polytechniske Lærestalt i Foraars- og Efteraars-Halvaaret 1867*. Kbhvn.
- † *Fortegnelse over Metropolitanskolens Bogsamling*. Kbhvn. 1866.
- M. Corn. Frontonis et M. Aurelii Imperatoris epistulæ. Rec. S. A. Naber. Lipsiæ 1867.

- J. Grimm u. W. Grimm, Deutsches Wörterbuch. Fortgesetzt v. R. Hildebrand u. K. Weigand. B. 5. L. 6—7. Leipzig 1867—68.
- V. H., Endnu et Indlæg i Skolesagen. Kbhvn. 1867.
- * Haandbog i Roning, udgivet af Handels- og Contoirist-Foreningen. Kbhvn. 1868.
- † Historisk Tidsskrift. 3die Række. Redig. af E. Holm. B. 5. H. 2. Kbhvn. 1867.
- C. Holten, Endnu et Ord i Striden om den Erslewske Geographie. Kbhvn. 1867.
- F. Høegh=Guldbergs samlede Digte. D. 1—2. Kbhvn. 1803.
- Samlede Smaating i bunden og ubunden Tale. D. 1—3. Kbhvn. 1815—16.
- Ararup=Bilstrup, Palæstina eller det hellige Land. Aalborg 1867.
- Kaart over Palæstina i 4 Blade, tegnet og lithograferet af F. Christiani. Aalborg.
- † F. J. Larsen, Om Grændserne for den danske Arverets Anvendelighed i de indlemmede slesvigske Distrikter. Kbhvn. 1867. (Jur. Lic.-Disp.)
- Legis duodecim tabularum reliquæ, ed. Rudolfus Schoell. Lipsiæ 1866.
- Libri symbolici ecclesiæ evangelicæ sive Concordia. Recens. C. A. Hase. Editio tertia Lipsiæ 1846.
- † Vinde, Meddelelser angaaende Kjøbenhavns Universitet, den polytechniske Læreanstalt, Sorø Academi m. fl. Underviisningsanstalter for Mærene 1857—63. S. 2—3. Kbhvn. 1867.
- † Liste over de Studerende, som i Aaret 1867 have taget den philosophiske Examen. Kbhvn. 1867.
- T. Livii historiarum Romanarum Præfatio; libri VI—X. Med Oplysninger til Skolebrug af Chr. Listov. II. 1. Kbhvn. 1867.
- Luthers Brieft, Sendschreiben u. Bedenken, gesammelt u. herausgeg. von W. M. L. de Wette u. J. K. Seidemann. Th. IV—VI. Berlin. 1825—1856.
- † E. Löffler, Forsøg paa en geognostisk Tydning af Lændenes Overfladeforhold. Kbhvn. 1866. (Philos. Doctordisp.)
- Møller og Nyborg, Tydsk Læsebog for de øverste Klasser i Latin og Realskolen. Kbhvn. 1865. (3 Exemplarer til Skolebrug.)
- † C. Nielsen, Bidrag til Oplysning om Sysselinddelingen i Danmark. Kbhvn. 1867. (Philos. Doctordisp.)
- Norroen Fornkvædi. Sæmundar Edda hins froða. Udg af Sophus Bugge. Christiania 1867.
- Novum Testamentum Græce et Latine ed. P. A. Gratz. Tom. 1—2. Moguntiæ 1851.

- H. Olshausen, *Biblischer Commentar über sämtliche Schriften des Neuen Testaments*. Nach dem Tode des Verfassers fortg. v. J. H. A. Erhard u. A. Wiesinger. B. V—VII. Königsberg 1850—1862.
- Pauly's *Real-Encyclopædie der classischen Alterthumswissenschaft*. Erster Band. 2te Auflage, herausgeg. v. W. S. Teuffel. Stuttgart 1864—1866. (Nere udkommer ikke.)
- Udvalgte Dialoger af Platon. Oversatte og oplyste af C. J. Heise. D. 1—3. Kbhvn. 1830—1838.
- Platons Stat, oversat og oplyst af C. J. Heise. D 1—3. Kbhvn. 1851.
- Timæos, oversat og oplyst af C. J. Heise. Kbhvn 1855
- Poetarum scenicorum Graecorum, Aeschyli, Sophoclis, Euripidis et Aristophanis fabulæ superstites et perditarum fragmenta, ed Guil. Dindorfius. Editio quinta correctior. Lief. 1—7. Lipsiæ 1867—68.
- Poetæ lyrici Graeci. Tertius curis rec. Theodorus Bergk. Pars I—II. Lipsiæ 1866.

† Programmer.

1. Indbydelsesskrifter fra Kongeriget Danmark for 1866—67.
  - a. Kjøbenhavns Universitets Indbydelsesskrift til dets Aarsfest til Erindring om Kirkens Reformation. (J. C. Hauch, Bemærkninger over nogle ved Christendommen modificerede Oldtidsminder i vore Viser fra Middelalderen.) Kbhvn. 1866.
  - b. — i Anledning af Hans Majestæt Kongens Fødselsdag den 8de April 1867. (J. N. Madvig, Kortfattet græsk Metrik eller Fremstilling af de græske Digteres Versebygning.) Kbhvn. 1867.
  - c. Kongeriget Danmarks og Islands lærde Skoler og høiere Realskoler for Skoleaaret 1866—67. Aalborg Kathedralskole (Malmstrøm, Om Gymnastikens Stilling hos os). Århuus Kathedralskole (Zugerslev, Forslag til et Par Forandringer i Examenbestemmelserne for de lærde Skoler). Frederiksborg lærde Skole (Lidt om Texten i Zenophons Anabasis. Fortegnelse over Disciplenes Morskabsbibliothek.). Helsingørs høiere Realskole (Et Bidrag til Skolens Historie). Herlufsholms lærde Skole I. Damborg, Abbed Vilhelms Levnet. II. A. Leth, Et Par Ord om Herlovianeren Chr. Ramus, dim. 1781.). Horsens lærde Skole (Ekeroth, Om Glidecurver). De kjøbenhavnske Skoler: Borgerdydskolen paa Christianshavn (Oehlenschläger paa Reise i Udlandet). Borgerdydskolen i Kjøbenhavn. Haderslev Læreres Skole. Latin- og Realskolen i Store Kongensgade.

Metropolitan-skolen. Det v Westenske Institut. Nykjøbing Cathedralsskole (M. Wittrup, Bidrag til Skolens Historie. 2det Hefte.). Odense Cathedralsskole (Bidrag til Skolens Historie. 9de Hefte.). Randers lærde Skole. Ribe Cathedralsskole (Tre Skoletaler af B. Bendtsen). Roeskilde Cathedralsskole (Povelsen, Bidrag til Samvirken mellem Hjemmet og Skolen). Rønne høiere Realskole (C. Lund, Vandet, dets Sammensætning og Egenskaber m. m.). Sorø Akademis Skole (Bang, Anden Fortsættelse af den Bülowiske Manuscriptsamling). Beise Amt's høiere Realskole i Rødding. Viborg Cathedralsskole (Fæddersen, Naturhistorieundervisningen og de naturhistoriske Lærebøger i vore Skoler m. m.). Vordingborg Realskole. Skýrsla um hinn lærða skóla i Reykjavík skóla-árið 1865—66.

2. Programmer fra de norske Skoler: Halesunds lærde og Realskole. 1867. Christiania Cathedralsskole. 1867. Christiania Borger- og Realskole. 1867. Aars's og Voss's Skole. 1867. Drammens lærde og Realskole. 1867. Fredrikshalds lærde og Realskole. 1867. Kristianøfjands Cathedralsskole. 1867. Kristiansunds lærde og Realskole. 1867. Molde's lærde og Realskole. 1867.
3. Programmer fra de svenske Skoler: Carlskrona, till: Carlshamn, Sølvborg, Ronneby. 1867. Christianstads Läns E. L. (Christianstad, Engelholm, Cimbrishamn.) 1867. Falun, till: Hedemora, Säther och Avesta. 1867. Gefle, till: Söderhamn. 1867. Göteborg, till: Uddevalla, Carl Johans Församling, Strömstad, Marstrand, Kongelf. 1867. Hallands Läns E. L. Halmstad, Warberg, Laholm, Falkenberg, Kungsbacka. 1867. Helsingborg. 1867. Hernøesand, till: Sundsvall och Örnsköldsvik. 1867. Hudiksvall. 1867. Jönköping, till: Grenna. 1867. Kalmar Stifts E. L. (Kalmar, Oscarshamn, Borgholm). 1867. Karlstad, till: Kristinehamn, Åmål, Filipstad, Arvika. 1867. Linköping, till: Ekesjö, Wadstena, Skenninge. 1867. Lund Carolinska Katedralskolan, till: Landskrona. 1867. Malmø. 1867. Norrköping, till: Söderköping och Wimmerby. 1867. Nyköping. 1867. Skara, till: Mariestad, Lidköping, Sköfde, Hjö och Falköping. 1867. Stockholms Gymnasium, till: Klara, Maria, Jacob, Katarina, Nicolai, Ulrika Eleonora, Hedvig Eleonora, Adolf Fredrik E. L. 1867. Strengnäs,

- till.: Eskilstuna, Södertelje, Mariefred. 1867. Umeå, till.: Piteå, Haparanda, Skellefteå 1867. Upsala, till.: Norrtelje, Enköping, Öregrund. 1867. Wenersborg, till.: Borås, Alingsås, Ulricehamn. 1867. Westerås, till.: Sala, Arboga, Köping, Nora, Linde. 1867. Westervik 1867. Wexjö. 1867. Wisby. 1867. Örebro, till.: Åkersund. 1867. Östersund. 1867.
- Revue des deux mondes. 1867. Juin—Decembre. 1868. Janvier—Juin. Paris.
- † H. F. Rørdam, Historieskrivningen og Historieskriverne i Danmark og Norge siden Reformationen. I. Tidsrummet fra Reformationen indtil Anders Vedel. Kbhvn. 1867. (Philos. Doctordisp.)
- Samling af Love og Anordninger m. v. af mere almindelig Interesse. 1865—1869. H. 3. Kbhvn. 1868.
- † Samling af Love og Anordninger fra 1683—1869. 12 Hefter. Kbhvn. 1867.
- Arn. Schaeffer, Abriss der Quellenkunde der Griechischen Geschichte bis auf Polybios. Leipzig 1867.
- F. Schulz, Lateinische Synonymik, zunächst für die oberen Klassen der Gymnasien. 5te Auflage. Paderborn 1863.
- W. Shakespeare's Dramatiska Værker, overf. af Edb. Lembe. H. 9—13. (Som Fortsættelse af P. Foersoms Oversættelse. H. 19—23.) Kbhvn. 1867—68.
- † Statistisk Tabelværk. Tredie Række. B. 7. Kbhvn. 1866.
- † Statistiske Meddelelser. B. 6. Udg. af det statistiske Bureau. Kbhvn. 1867.
- Steenstrup, Dansk Maanedsskrift. Anden Række, Aarg. 1867. B. 1. H. 6. B. 2. Aarg. 1868. B. 1. H. 1—5. Kbhvn. 1867—68.
- † J. Steenstrup, Oversigt over det kgl. danske Videnskabernes Selskabs Forhandlinger og dets Medlemmers Arbejder i Aaret 1866. Nr. 5—6. 1867. Nr. 1—3.
- Suidæ Lexicon ex rescensione Immanuelis Bekkeri. Berolini 1854.
- Theophrasti Characteres et Philodemi de vitiis liber decimus. Cum commentario ed. J. L. Ussing. Hauniæ 1868.
- † C. Thornam, Afbildninger til Brug ved Undervisningen i Zoologi i de lærde Skoler og Realskolerne. II. 5. Tab. VI—VII—X—XII—XIV. Tidsskrift for Philologi og Pædagogik. Aarg. 7. H. 3. Kbhvn. 1867.
- J. C. Tode, Sundhedstidende. Aargangene 1778—81. Vol. 1. Kbhvn.
- G. Traut, Lexikon ueber die Formen der griechischen Verben. Giessen 1867.
- M. Tullius Cicero, Ti Taler. Overs. af L. Ove Kiær. Kbhvn. 1868.

G. E. Tuxen og J. C. Tuxen, Lærebog i Navigationen. 2den Udgave. Kbhvn. 1859.

— Nautiske, astronomiske og logarithm. Tabeller. 2den Udg. sstds. 1858. Udvalg af Biskop Jens Paludan-Müllers efterladte Papirer. Kbhvn. 1868.

† O. Waage, J. P. Mynster og de philosophiske Bevægelser paa hans Tid i Danmark. Kbhvn. 1867. (Philos. Doctordisp.)

VII. Udsigt over Skolens Regnskaber for Aaret fra 1ste April 1867 indtil 31te Marts 1868.

A.

Indtægter og Udgifter ere i Finantsaaret 1867—68 passerede Skolens Kasse saaledes:

Indtægt.

Kassebeholdning den 31te Marts 1867:

	Rd.	Sk.	Rd.	Sk.
Skolens Hovedfond tilhørende	1191	79 $\frac{3}{4}$.		
Hages Legat	454	59.		
Stipendiefonden	287	36.		
			1933	78 $\frac{3}{4}$.
Jordebogs-Indtægter med Fradrag af de Ud- gifter, som forlods afholdes			2725	49.
Tilbagebetalt Udlaan			900	»
Renter af Hovedfondens Kapitaler			896	78.
Skolekontingenter			3386	64.
Lærerkostpenge fra Nykjøbing Hospital			208	»
Forskjellige ubestemte Indtægter			21	»
Tilskud fra den almindelige Skolefond			10,400	»
Indeholdt i Lærernes Lønninger			505	75.
Bibliothekets særlige Indtægter (Hages Legat)			558	10.
Stipendiefondens særlige Indtægter			1534	44.
Indfriede udsatte Kapitaler			1900	»
			24,970	14 $\frac{3}{4}$.

Udgift.

	Rd	Sk.
Faste Lønninger	12,064	"
Inspectionshonorar	100	"
Pedellens Løn	96	"
Timeunderviisning	1142	"
Pensioner og Vartpenge	1221	64.
Bibliothek og videnskabelige Samlinger . .	195	19.
Bygningers Vedligeholdelse	341	62.
Lejeudgift for Skolelokale	40	"
Inventariets Vedligeholdelse	69	74.
Brændsel og Belysning	349	19.
Kommunale Skatter og Afgifter	153	68.
Regnskabsføringen	320	"
125 Tdr. Byg til Stipendiefonden	820	30.
Forskjellige løbende og extraord. Udgifter .	332	21.
Indsendt for Lærerne til Livrente-Anstalten	501	63.
Udsat til Forrentning	926	80.
Afgivet som Overskud til den alm. Skolefond	36	"
Bibliothekets (Hages Legat) særlige Udgifter	805	25.
Stipendiefondens Udgifter	1600	66.
Udsat paa Rente af Stipendiefondens Midler	1950	"

 23,066 15.

Kassebeholdning den 31te Marts 1868:

Hovedfondens

	Rd.	Sk.	Rd.	Sk.
til løb. Udgift.	1459	73 $\frac{3}{4}$.	} 1525	37 $\frac{3}{4}$.
henligg. Indehold.	65	60.		
Hages Legats			207	44.
Stipendiefondens			171	14.

 1903 95 $\frac{3}{4}$.

 Balance 24,970 14 $\frac{3}{4}$.

B.

Udsigt over Skolens Hjælpkilder her paa Stedet og over det virkelige Forbrug til dens egne Fornødenheder i Finantsaaret 1867—68.

I. Hovedfonden.

Indtægt.

	Rd.	Sk.
Jordebogs-Indtægter med Fradrag af de for- lods Udgifter	2725	49.
Renter af Skolens Kapitalformue	896	78.
Skolekontingenter	3386	64.
Lærerkostpenge	208	»
Forskjellige ubestemte Indtægter	21	»
	<hr/>	
	7237	95.

Udgift.	Bevilget for Aaret:				Virkelig brugt:			
	Special-Summer.		Hoved-Summer.		Special-Summer.		Hoved-Summer.	
	Rd.	Sk.	Rd.	Sk.	Rd.	Sk.	Rd.	Sk.
Lærernes Lønning- er, Inspections- honorar og Pe- dellens Løn . . .	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	12,260	»
Timeunderviisning.	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	1142	»
Tilskud til Biblio- thek og videnska- belige Samlinger	. . .	. . .	200	»	. . .	. . .	195	19.
Bygningers Ved- ligeholdelse . . .	. . .	. . .	400	»	. . .	. . .	341	62.
Leje for Badehuset	. . .	. . .	45	»	. . .	. . .	40	»
Invent. Vedligehold.	. . .	. . .	70	»	. . .	. . .	69	74.
							<hr/>	
Lateris							14,048	59.

	Bevilget for Aaret:				Virkelig brugt:			
	Special-Summer.		Hoved-Summer		Special-Summer.		Hoved-Summer.	
	Rd.	Sk.	Rd.	Sk.	Rd.	Sk.	Rd.	Sk.
Transport	. .	.	. . .	.	. . .	.	14,048	59.
Brændsel og Lys:								
1. Brændsel . . .	300	"	. . .	.	285	44		
2. Lys	90	"	390	"	63	71	349	19.
Kommunale Skatter og Afgifter	. . .	.	. . .	.	. . .	.	153	68.
Regnskabsføringen	. . .	.	. . .	.	. . .	.	320	"
Forskj. løbende og extraord. Udgifter:								
a. Skoleopvartning.	44	"	. . .	.	44	"		
b. Reengjøring . . .	120	"	. . .	.	112	20		
c. Porto, Protokol- ler, Skrivemat. .	80	"	. . .	.	63	7		
d. Program og Sko- lehøitidelighed .	120	"	. . .	.	106	18		
e. Andre Udgifter .	10	"	374	"	6	72	332	21.
					Udgift		15,203	71.
					Indtægt		7237	95.
					Underbalance		7965	72.
Tilskud fra den almindelige Skolefond							8322	2*),
					altsaa Fremgang af		356	26,

*) Af de fra den almindelige Skolefond modtagne 10,400 Rd. ere 1221 Rd. 64 Sk. til Pensioner og Vartpenge, 820 Rd. 30 Sk. til Stipendiefondens 125 Tdr. Byg; 36 Rd. afgivne til den almindelige Skolefond som Overskud. Resten, 8322 Rd. 2 Sk., bliver altsaa Fondens Tilskud til Skolens egne Fornødenheder.

som svarer til Forskjellen mellem Hovedfondens Kassebeholdning til løbende Udgifter den 31te Marts 1867 (1103 Rd. 47 $\frac{3}{4}$ Sk.) og den 31te Marts 1868 (1459 Rd. 73 $\frac{3}{4}$ Sk.).

2. Stipendiefonden.

Indtægt.

	Rd.	Sk.
Kassebeholdning den 31te Marts 1867 . . .	287	36.
Renter af Fondens Kapitaler	664	50.
Renteandeeil af Jessens Legat	4	92.
125 Tdr. Byg efter Nykjøbing Amts Kapitels- taxt af 30te Januar 1868 à 6 Rd. 54 Sk. .	820	30.
Udtaget af Sparekassen Indskud	1200	»
Renten deraf	44	64.
Indfriet Obligationsgjæld	700	»
	<hr/>	
	3721	80.

Udgift.

	Rd.	Sk.
Udbetalte og indsendte Oplagspenge	1105	»
Udbetalte Stipendieele	175	»
Extraordinaire Understøttelser til Studenter og Disciple	290	»
Regnskabsføringen	30	66.
Udsat til Forrentning	1950	»
	<hr/>	
	3550	66.

Kassebeholdning den 31te Marts 1868 171 14.

Afgangs- og Hovedexamen.

Den skriftlige Afgangsexamen holdtes, ifølge Kirke- og Underviisningsministeriets Ordre af 27de Mai d. A., Tirsdag den 23de, Torsdag og Fredag den 25de og 26de Juni.

Den mundtlige Afgangs- og Hovedexamen holdes saaledes:

Mandag den 6te Juli.

- Kl. 8—10. Afgangsexamen, Historie. 7de Klasses Værelse.
 — 10½—1. VI Kl.: Fransk. Salen.
 — 3—5. Afgangsexamen, Latin. Salen.
 — 4—6. VI Kl.: Geografi. 6te Kl. V.
 — 3—6. IV Kl.: Geometri. 4de Kl. V.

Tirsdag den 7de Juli.

- Kl. 8—10. Afgangsexamen, Græsk. 7de Klasses Værelse.
 — 10½—1. VI Kl.: Tydsk. Salen.
 — 3—5. Afgangsexamen, Naturlære. Salen.
 — 3—5½. VI Kl.: Religion. 4de Kl. V.

Onsdag den 8de Juli.

- Kl. 12—1. Almindelig Gymnastikprøve.
 — 6—7. Almindelig Sangprøve.

Torsdag den 9de Juli.

- Kl. 9¼—11¼. III Kl.: Historie. 3die Klasses Værelse.
 — 3¼—6. IV Kl.: Historie. 4de Kl. V.

Fredag den 10de Juli.

- Kl. 9—12. IV Kl.: Arithmetik. Salen.

- Kl. 9—12. II og I Kl.: Geografi. 6te Klasses Værelse.
 — 3—6. VII Kl. B.: Matematik. Salen.
 — 3—5. V Kl. A.: Latin. 6te Kl. V.

Løverdags den 11te Juli.

- Kl. 9—10½. Real-Afgangsexamen. Matematik. Salen.
 — 11—1. V Kl. A.: Matematik. Salen.
 — 9—12. IV Kl.: Religion. 4de Klasses Værelse.
 — 3¼—6. VII Kl. B.: Historie. Salen.
 — 3—6. IV Kl.: Naturhistorie. 4de Kl. V.
 — 2—3. Real-Afgangsexamen, Dansk. 6te Kl. V.
 — 3¼—5½. II Kl.: Dansk. 6te Kl. V.

Mandag den 13de Juli.

- Kl. 9—12. Afgangsexamen. Matematik. 7de Klasses Værelse.
 — 9¼—11½. VI Kl.: Historie. Salen.
 — 9—10½. V Kl. A.: Græsk. 6te Kl. V.
 — 9—11. II Kl.: Religion. 4de Kl. V.
 — 3—5. III Kl.: Religion. Salen.
 — 3—5. II Kl.: Historie. 4de Kl. V.
 — 3—4. I Kl.: Naturhistorie. 6te Kl. V.

Tirsdag den 14de Juli.

- Kl. 9—12. VII Kl. B.: Latin. 7de Klasses Værelse.
 — 9—1. VI Kl.: Matematik. Salen.
 — 9—12. IV Kl.: Tydsk. 4de Kl. V.
 — 9—11. II Kl.: Fransk. 6te Kl. V.
 — 3¼—4. Real-Afgangsexamen, Tydsk. Salen.
 — 4—5. V Kl. A.: Tydsk. Salen.

- Kl. 3—5. III Kl.: Geografi. 4de Klasses Værelse.
 — 2—5. I Kl.: Religion og Historie. 6te Kl. V.

Onsdag den 15de Juli.

- Kl. 9—9½. Afgangsexamen (1 Examinand), Hebraisk.
 — 7de Klasses Værelse.
 — 9½—12. VII Kl. B.: Religion og Hebraisk. 7de Kl. V.
 — 9¼—11½. V Kl. A.: Historie og Geografi. 4de Kl. V.
 — 9—12. IV Kl. A.: Latin. Salen.
 — 3—6. VI Kl.: Naturhistorie. Salen.
 — 3—5. III Kl.: Tydsk. 4de Kl. V.
 — 3¼—5. I Kl.: Dansk. 6te Kl. V.

Torsdag den 16de Juli.

- Kl. 9—11. VII Kl. B.: Naturlære. 7de Klasses Værelse.
 — 9—12. VI Kl.: Græsk. Salen.
 — 9—10½. V Kl. A.: Fransk. 6te Kl. V.
 — 9¼—12. IV Kl.: Geografi. 4de Kl. V.
 — 11—12½. III Kl.: Fransk. 6te Kl. V.
 — 3¼—4. Real-Afgangsexamen, Historie. Salen.
 — 4¼—5. Real-Afgangsexamen, Geografi. Salen.
 — 3—5. II Kl.: Naturhistorie. 4de Kl. V.

Fredag den 17de Juli.

- Kl. 9—10½. VKl. A.: Naturhistorie. 4de Klasses Værelse.
 — 9—12. IV Kl. A.: Græsk. 7de Kl. V.
 — 11—1. III Kl.: Arithmetik. Salen.

Om Eftermiddagen Kl. 3½ prøves Nyanmeldte.

Løverdags den 18de Juli.

- Kl. 9—11. III Kl.: Naturhistorie. 7de Klasses Værelse.
 — 9—11. II Kl.: Tydsk. Salen.

- Kl. $11\frac{1}{4}$ — $12\frac{1}{2}$. I Kl.: Tydsk. Salen.
 — 3—5. VII Kl. B.: Græsk. Salen.
 — $3\frac{1}{4}$ —5. III Kl.: Dansk. 4de Klasses Værelse.

Mandag den 20de Juli.

- Kl. 9—12. VI Kl.: Latin. 7de Klasses Værelse.
 — 9—12. IV Kl.: Fransk. 4de Kl. V.
 — 3—5. VII Kl. B.: Fransk og Engelsk. Salen.
 — 3—5. V Kl. A. Religion. 6te Kl. V.
 — $2\frac{1}{2}$ — $3\frac{1}{2}$. Real-Afgangsexamen, Naturhistorie.
 7de Kl. V.
 — $2\frac{1}{2}$ —5. III Kl.: Latin. 4de Kl. V.

Onsdag den 22de Juli.

Kl. 10 Translocation med Bekjendtgjørelse af Examens
 Udfald.

Enhver, der ønsker at kjende Skolens Arbeide og de
 Unges Fremgang, indbydes til at høre paa Prøverne og
 deltage i Slutningshøitideligheden.

Nykjøbing, den 25de Juni 1868.

C. Paludan-Müller.

